

John Adams
Library.

IN THE CUSTODY OF THE
BOSTON PUBLIC LIBRARY.

SHELF N^o

ADAMS

150.13

5

O N T W E R P,
O M D E
R E P U B L I E K
D O O R E E N E H E I L Z A A M E V E R E E -
N I G I N G D E R B E L A N G E N V A N
R E G E N T E N B U R G E R,
V A N
B I N N E N G E L U K K I G,
E N V A N
B U I T E N G E D U G T
T E M A A K E N.

* * *

Volgens besluit der Provinciaale Vergadering van de
gewapende Corpsen in Holland,

den 4 October 1785 binnen Leyden geöpend,

ter kennisse der gezamenlyke Leden en verdere
Ingezeetenen der Provincie gebragt.

T e L E Y D E N,
B y L. H E R D I N G H,
1 7 8 5.

V O O R B E R I C H T ,

Door het gevoel der rampen is de Aandacht der Natie zedert een geruimen tyd op het zonderling bestuur haarer zaaken gevestigd geworden; zy heeft de feilen en misbruiken gezien, en dezulken haarer Regenten, die dezelve tot heil van het Vaderland poogden te verbeteren, en gedeeltelyk verbeterd hebben, in de vervoering van eene verschuldigde dankbaarheid, als op de handen gedragen. Maar, terwijl zy deezen met haare geduchte stem, en alles verwinnend vermogen, ondersteunde, heeft zy, aan den anderen kant, gevaarlyke proeven gezien van nieuwe misbruiken, die geweldig toenamen by dezulken, welken, onder de schaduw der getrouwsten, niet zoo ras ontslagen waren van het juk, door de handen des Volks verbryzeld, of zy toonden alleen hunne eigene belangen te bedoelen, en zich eene geheele inconstitutioneele en volstrekte onafhangelykheid te willen aanmatigen.

Het doorzicht der Natie, en het misnoegen uit dit doorzicht gebooren, veroorzaakten eene wederzydsche omzichtigheid en wantrouwen, die aan de eischen des Volks en aan de maatregelen der Regenten langzamerhand eene afwykende wending gaven, welke eindelyk tot eene volslagene verwydering scheen te moeten aangroeijen; waardoor de verdeelde krachten elkander zouden hebben vernietigd, en de prooy van eenen derden geworden zyn; of wel, de Regenten zouden hebben moeten bukken onder het overwicht van de macht des Volks, als nog zonder vaste regelen; ter voorkoming van nieuwe en nog vreesfelyker ongelegenheden.

In deezen toestand van zaaken heeft men ook aan deeze zyde de bronnen des verderfs opgezocht, en in de schoonheid der oorspronglyke Constitutie gemeend

de hulpmiddelen te ontdekken, die den Vryen Nederlander, onder de Goddelyke gunst, eens weder tot het beste en bloeiendste Volk van den Aardbodem kunnen hervormen.

In de Provintiaale Vergadering van Afgezonden der Schutteryen en Genoodschappen, in Holland en West-Friesland voor de Vryheid hunnes Vaderlands gewapend, geöpend binnen Leyden op den 4den October 1785, en ingericht, om de middelen tot eene onderlinge Correspondentie en eenstemmigheid te beraamen, werd dan, ter bevordering van dit lofwaardig oogmerk, door Gedeputeerden uit eene oude en aanzienelyke Stad, een uitvoerig Voorstel gedaan, bevattende een Ontwerp van Vereeniging ter bevordering eener Grondwettige Herstelling: ten einde eene soort van Algemeene Formule te vestigen; om daar door te effectueeren, dat alle welmeenende Vaderlanders, zo die reeds Leden van deeze Associatie zyn, of verder tot dezelve mogten toetreden, door gelyke grondbeginselen bezield, en op vaste en beredeneerde gronden te werk gaande, alsdan met volkoomene overeenstemming tot één enkel, en wel tot het zelfde hoofd-oogmerk onderling zou kunnen medewerken: zoodanig, dat daarby, volgens den aart onzer oorsprongelyke Constitutie, zeker en onwrikbaar worden gevestigd:

I. De innerlyke welvaart der Republyk, door eene heilzaamē heeling der jammerlyke verwydering tusfen Regenten en Burgeren, en eene volkome vereeniging van derzelve waare belangen.

II. De uit- en inwendige verdediging en veiligheid des Lands, en der Burgerlyke Vryheid, door de wapening der geheele Natie.

De Vergadering vindende, dat zodanig Ontwerp niet alleen alle attentie verdiende; maar, vooral in een tyd als deeze, waarin nog de Geest van Oproer op zoo veele plaatsen woelt, en het Vaderland aan zoo veele buitenlandsche gevaaren is blootgesteld, niet kan nalaaten aan elk Burger, en zoo veel te meer aan eene Asfociatie, als deeze, alle Eer aan te doen; en tevens begrypende, dat de aanweezende Leden hier niet enkel ter bevordering van de eenstemmigheid in den Burgerwapenhandel waren byeengekomen, maar tevens ook als rechtgeäarte Burgers en Ingezeetenen van deeze Provintie, die zich door een loffelyke zucht, om vryheid en algemeene welvaart te doen bloeyen, poogden te onderscheiden, en die, wel verre van zich in deeze eedele poogingen eenig voorrecht boven andere welgezinde Medeburgers toeteschryven, integendeel hartelyk verlangden, dat alle die geenen, die tot dezelfde hoofdoelingen, volgens den duuren plicht van elk rechtshapen Burger, wilden werkzaam zyn, hen daarin met raad en daad mogten ondersteunen; dewyl de algemeene goedkeuring van alle rechtgeäarte Ingezeetenen, en langs dien weg de volmaakte eensgezindheid tuschen Regenten en Burgers, als de zekerste grondslag eener heilzaame hervorming, het grootte doelwit van alle hunne poogingen zyn en blyven moet; — besloot, op verzoek der Voorstellersen zelve, „aan hun eene personeele Commissie van „eenige weinige Leden toe te voegen, om gezamentlyk met hun het voorschreeven stuk te Revideeren en te Examineeren, en met zoodanige veranderingen, verbeteringen en byvoegingen, als dezelve nodig zouden oordeelen, te brengen in de form van een dadelyk Voorstel, om by de eerstvolgende ordinaire Vergadering als een Point

„ van Deliberatie te dienen, waarop als dan de
 „ Gedeputeerden finaal zullen kunnen worden ge-
 „ last; — met qualificatie op dezelve Commissie,
 „ om het zelve Voorstel, zoodanig in orde ge-
 „ bracht, intusfchen te doen drukken, en daarvan
 „ Exemplaaeren af te zenden, of, aan de re-
 „ spective Krygsraden, of wel aan ten minsten twee
 „ der eerste Officieren van alle de Schutteryen, en
 „ aan de Hoofden der Genootschappen voor de zaak
 „ des Vaderlands binnen deeze Provintie gewapend;
 „ en hetzelve verder publycq te maaken, zoodanig,
 „ dat alle goede Ingezeetenen zich hetzelve kunnen
 „ aanschaffen, ten einde in staat te zyn, om 'er
 „ over te oordeelen en zich te bepaalen met kennis
 „ van zaaken, byzonder noodwendig voor de zoo-
 „ danigen, die in het geval zyn, om hunne Ge-
 „ committeerden in der tyd daar op te moeten ge-
 „ lasten. ”

En het is dan dit Stuk, zoodanig gerevideerd en
 geëxamineerd, het geen men de Eer heeft by deezem
 aan Hollands Inwooneren aan te bieden, zonder
 eenige aanbeveeling, dan de goede intentie van den
 Leezer, en deszelfs eigene waarde, in de omstan-
 digheden van deezem hachelyken tyd.

O N T W E R P

V A N

B I N N E L A N D S C H E

V E R E E N I G I N G,

E N

B U I T E N L A N D S C H E

V E I L I G H E I D.

I. *Noodzaakelykheid van de bewaaring der oorspron-
gelyke goede Constitutie, door de verbetering
der ingesloopene misbruiken.*

De Burgers van een' Staat, bovenal die van eene Republiek, gegrondvest op de Vryheid van elk haarer Leden, hoofd voor hoofd, kunnen nimmer, zonder kwetzing van hun geweeten en duure verpligting, onverschillig zyn, ten opzichte van gebeurtenissen en omstandigheden, die den ondergang van het Vaderland zouden kunnen na zich sleepen. Wy gelooven, dat de zaaken thans tot dat beslispunt gekoomen zyn, waarin, zo men een naderend verderf daadelyk wil voorkoomen, het niet genoeg zy slechts te denken en te spreken; maar waarin elk oprecht Patriot zich openlyk in zyne volle kracht moet vertoonen, en werkzaam zyn.

Van de opkomst onzer Republiek af tot op onze dagen, werd zy dikwerf beroerd door de ge-

weldigste inwendige schuddingen; en, zoo zy den afgrond ontkwam, die meer dan eens zich onder haare voeten opende, zy had dat zonderling geluk alleen dank te weeten aan zeer byzondere omftandigheden, meerendeels buiten de Republyk plaats grypende, maar op welke wy thans niet meer hoopen kunnen, dewyl het Systema van Koophandel en Staatkunde by de Volken, die ons omringen, geheel veranderd is. Derhalven, wanneer men al op de innerlyke Constitutie der Republiek geene inbreuk gemaakt hadde, in den omtrek der twee eeuwen, welken zy bestaan heeft, nog zouden 'er, om haar ftandē te houden, zekere verbeteringen kunnen noodig zyn, vermits de ftaat der nabuurige Mogendheden thans veel gedugter is dan ooit te voren, het zy voor haare Staatkundige onafhanklykheid, het zy voor de bronnen van haaren Koophandel en nyverheid; die, om haar te doen bestaan, de te kortkoming van eigen voortbrengzelen vervullen.

Indien het mogelyk ware, dat men nog konde twyffelen aan de gegrondheid deezer schroomwekkende waarneeming, heeft men, aan de eene zyde, slechts het oog te slaan, op de beleedigingen, de plunderingen, de overweldigingen, en overheerfchende voorschriften, die wy, gedurende de laatst-verloopen jaaren, van vreemde Mogendheden hebben moeten opkroppen! — en van den anderen kant op het al te zichtbaar drukkend verval, dat verfcheiden takken van koophandel en nyverheid, die welēer deeze Landen deden bloeiē, trapsgewyze ondervinden.

Deeze gebreken zyn niet geleegeen in den aart der Constitutie zelve. 't Is waar, in den eerften opflag fchynt de Regeeringsvorm der Republiek zeer

ingewikkeld; en de onderscheiden Leden, die dezelve uitmaaken, kunnen, gelyk de ondervinding meermaalen geleerd heeft, zeer verschillende oogmerken en inzichten hebben, die, tegen elkander stootende, den loop der openbaare werkingen kunnen stremmen. — Maar, wil men de zaken grondig en onpartydig onderzoeken, men zal bevinden, dat deeze ingewikkeldheid, die schynbaar verschillende belangen, slegts toevallig, en niet in onze Constitutie gegrond zyn! dat de gezaanlyke Provincies, en de verscheidene gedeelten van elke afzonderlyke Provincie, allen, zoo uit hoofde van hunne ligging aan de Zee, als wegens de gesteldheid van hunnen grond, één en het zelfde belang hebben, dat op dezelfde wezenlyke gronden rust; te weten, op de bescherming en bevordering van de Zeevaart, den Koophandel en Manufactuuren; op de handhaving der Unie, en de bewaaring der respectieve Regeeringsvormen hunner Republiksche Constitutie. In zulker voegen, dat elks byzonder belang, te saam genomen, den welvaart en het behoud van het algemeen uit maakt, en moet uitmaaken.

Het is niet te ontkennen, dat in onze Republiksche Constitutie, uit dit oogpunt beschouwd, een zekere trap van deugdlykheid, van volmaaktheid, ja zelfs van eenvoudigheid plaats heeft, die ook iets kan hebben toegebragt ter afweering van die verschriklyke schokken, die haar met eenen doodelyken slag scheenen te bedreigen. — In stede dat in andere Staaten, de Souveraine magt, welke eigenlyk niets anders is dan de algemeene wil, wordt uitgeoeffend door een gedeelte, of wel door één enkel persoon, en dat dit gedeelte of die ééne byzondere persoon, inzichten

ten kunnen hebben, die niet met het algemeen welzyn instemmen, en somtyds verpligt zyn, zich op nieuws tot het gansche lichaam des Volks te vervoegen, om de wetten en bevelen van den Souverein te doen uitvoeren; is by ons, in tegendeel, de Souverein niet anders dan de stem des Volks, uitgebragt door hen, die het Volk tot dit einde verbeelden: en van daar is het, dat met den aart van onze Republiek niet bestaanbaar zyn die byzondere belangen, die heerschzuchtige inzichten, die de noodwendige gevolgen der Aristocratie of der Eenhoofdige Regeering zyn, en alle de rampen der Volkeren na zig sleepen. — Elk gedeelte der algemeene Maatschappy heeft hier de bestuuring over die zaaken, die haar alleen betreffen, en waarmede anderen niets te maaken hebben; deeze byzondere Maatschappyën vormen uit hun midden een lichaam van staat, geschikt ter bestuuring van de gezamentlyke belangen van eene geheele Provincie; en deeze Provinciën vormen weder eene algemeene Staatsvergadering, om zich eeniglyk bezig te houden met de uitwendige belangen van het gansche Bondgenootschap. Het Volk derhalven zyne Overheid, en deeze wederkeerig haare Medeburgeren van naby gadeslaande, zoo word hier uit noodwendig een zeer gunstig toeverzicht over de algemeene orde en goede zeden gebooren; en de Overheid niet dan de tolk van den wil des Volks zynde, vloeit hier uit voort, dat een en het zelfde belang, het belang van allen is. Het is ook in een dergelyk stelsel van Regeeringswyze, dat men, volgens het gevoelen van alle groote Staatsmannen, de hoogstmooglyke volkomenheid der Burgerlyke Regeering te zoeken heeft:

heeft: zoo, om dat men de voordeelen der vryheid niet kan bewaaren, dan in kleine Maatschappyyen, als om dat deeze kleine Maatschappyyen noodig hebben zig onderling door eenen bondgenoodfchappelyken band te veréénigen, om dus, afzonderlyke krachten tot één punt brengende, die te doen opweegen, en zig zelven te beveiligen, tegen de Staatzucht van vermoogende Nabuuren.

Zoodanig is de waare Constitutie van onze Republiek, die, men dus ziet, dat uit haaren eigenen aart niet dan gelukkige uitwerkzels voor het Volk, en eene heilzaame eenstemmigheid in den geheelen Staat kan te wege brengen.

II. *Het Stadhouderschap geen genoegzaam hulpmiddel ter herstelling der oorspronkelyke Constitutie.*

't Is derhalven zeker, dat men geenzins in deeze Constitutie zelve, die zoo bewonderenswaardig als heilzaam is, maar ergens elders buiten haar den oorsprong te zoeken hebbe, van die rampspoeden en verdeeldheeden, die thans werkelyk haar bestaan dreigen! Men behoeft slechts de Staatkundige Schriften van den Heer Pensionaris van *Slingeland* te leezen, om overtuigd te worden, dat deeze gebreken plaats greepen zelfs in Stadhouderslooze tyden. Die groote man was van gedachten, dat, zoo de onderscheiden Leden van het Bondgenootschap het algemeen bestek der Regeering niet volgens de oorspronkelyke Constitutie verbeterden, men dan het Stadhouderschap behoorde te herstellen, als het eenigst geschikt middel, om, door deszelfs invloed, de

by:

byzondere be'angen te veréénigen, en tot het algemeen welzyn te doen medewerken. De Stadhouder is gekomen: één éénig perfoon is door alle de Provinciën met die waardigheid bekleed geworden; men heeft hem zelfs een veel uitgestrekter vermoogen opgedraagen, dan in het plan van *Slingeland* begreepen was; door middel der Verkiezingen en Aanbeveelingen is hy meester geworden van de raadpleegingen en besluiten van den Staat; hem schieen niets meer te ontbreken, dan — de daadelyke tytel van Souverein! En wat is 'er gebeurd? in stede van te verbeteren, is men tot erger vervallen.

Het aangewezen hulpmiddel van den Heer van *Slingeland* heeft dus de verwagte uitwerking niet gehad. Hoe ervaren die Staatsman dan ook moge geweest zyn, heeft hy echter de waare bronnen niet gekend, waardoor de geregelde loop van het Werktuig van Staat in de Veréénigde Nederlanden gestremd werd. 'Er moeten derhalven anderen voor handen zyn, dan die hy heeft aangewezen; of ten minsten, zy vereischen andere hulpmiddelen. — Om deeze hulpmiddelen te kennen, beneffens de beste wyze, hoe dezelve aan te wenden, moeten wy die oorzaaken van het kwaad onderzoeken, die, zonder de oorsprongelyke goede Constitutie zelve te veranderen, weggenoomen kunnen worden, om dat zy niet anders dan van buiten aankomende en toevallige oorzaaken zyn.

I. De Stadhouder zelf, wien men als den wonderdaadigen Arts voordroeg, die, zoo draa hy slechts algemeen erkend zoude zyn, alle de ziekten van den Staat zou geneezen; wat heeft hy anders verricht, dan de kwaalen te vermenigvuldigen?

digen? Daar men hem in sommige Provinciën veel grooter Praerogativen opdroeg, dan in anderen, zo vloeide natuurlyk en noodwendig hier uit voort, dat hy aan de eerstgemelden eene merkbare voorkeuze en meerdere verknogtheid betoonde, en dat hy, ongevoelig een weezin opvattende tegen het Systema van die Provinciën, in welken zyn gezag het meest bepaald was, door zyn invloed op de anderen, de maatregelen van deeze geduuriglyk kon stremmen, en derzelve besluiten verydelen. Van hier tweeerly verschillende belangen in die Provinciën, die door de allersterkste en allèrzigbaarst in 't oog vallende drangredenen moesten aangedreeven worden, om in alle hunne bedoelingen eenstemmiglyk te werk te gaan. Bovendien verbeeldde men zich, dat, wanneer men den Stadhouder de Verkiezingen of de Aanbeveelingen der gewichtigste bedieningen in de aangelegenste departementen van Staat in de ruimste maate overgaf, men daardoor de heillooze gevolgen der Famieljeregeeringen zou beletten! Dan! in tegendeel, al eens ondersteld zynde, dat de algemeene regel, dat alle magt tot overheersching neigt, niet op den Prinsse toepasselyk zy, en dat hy eeniglyk het welzyn der Republiek bedoele, zyne aanzienlyke waardigheden, en zyne ontalylke bezigheden, het wiskunstig onmogelyk maakende, dat hy zelf de geschikteste voorwerpen voor de Regeering, in alle de byzondere Steden en plaatsen der Republiek, recht zou kunnen kennen, zoo heeft hy in deezen zich moeten verlaten op Raadslieden, die, alleen hunne eigen grootheid bedoelende, en zyn vertrouwen schendende, de schandlykste en ergerlykste misbruiken heb-

hebben ingevoerd op alle die plaatsen, alwaar zy voor den Stadhouder het ampt waarnamen, dat hy zelf niet vervullen kon. Van daar, dat de rechten der Burgeren, de waardigheid van Vrygeboorenen, op de beledigendste, op de verregaandste wyze zyn met voeten getreden. Van daar, dat de ongeschiktfte, de laaghartigste, de onbeschaamdste Vleiërs en Gunstelingen van het Hof, en verdrukkers van het Volk, zich, meer dan ooit voorheen, in de opvallende ampten wisten in te dringen. De Stadhouder heeft dus, ten deezen opzichte, niets gedaan, dan slechts meerder sterkte aan de Aristocratie byzetten en haare jammerlyke uitwerfelen te vermenigvuldigen.

Om deeze misbruiken te verbeteren, heeft men reeds, in meer dan eene Provincie, begreepen, het juk der Stadhouderlyke Aanbeveelingen te moeten affchudden. Maar het werk zal onvolkomen blyven, zoo lang in de andere Provincien, vooral in die, alwaar de zoogenaamde Regeerings-reglementen gevonden werden, de beschikking over de Staatsbedieningen niet weder volgens waare Republikynsche grondbeginzels worde ingevoerd. 't Is derhalven eene goede en heilryke Staatskunde, dat men zig toelegge, om de magt, welke aan den Stadhouder niet wettiglyk is opgedraagen, binnen haare behoorlyke paalen weder te brengen. Een welingericht en gematigd Stadhouderschap kan buiten twyffel van veel nut zyn, niet alleen aan het hoofd van de Uitvoerende Magt, om dus aan de uitvoering der bevelen en der wetten van den Souverain de verëischte éénstemmigheid en werkzaamheid byzetten; maar om ook teffens des te beter de eendragt

en samenstemming tusſchen de onderscheiden deelen van het geheel te onderhouden; om kuiperijen en partyſchappen den pas af te ſnyden, en het aanzien der Republiek, ten opzichte van uitheemsche Magten, gewicht by te zetten; gelyk zulks meer dan eens, met zoo veel oprechtheid als onzydigheid, beweezen is.

III. *Het nadeelige en onbehoorlyke van de Onafhankelykheid der Regenten van het Volk, wiens Vertegenwoordigers zy zyn.*

II. Eene tweede oorzaak van de afwyking van het veréénigend grondbeginzel, welke het geheel Staatkundig Systema op losse schroeven stelt, is de vervreemding, die zedert langen tyd, den Burger van den Regent verwyderde: en die, zedert de jongste rampsoeden van deezen Staat, derwyze is toegenoomen, dat (indien men niet spoedig en kragtdaadig dit kwaad te keer gaat,) de Republiek of met een binnenlandschen oorlog bedreigd wordt, die nabuurige Mogenheden wel eens gelegenheid zou kunnen verschaffen, om zich al te zeer met onze innerlyke huishouding te bemoeiën: of aan de willekeurige regeering van Éénen ten prooi zal vallen; iets, dat niet minder verderffelyk zyn zoude. Immers de ondervinding leert, dat een groot gedeelte Ingezeetenen van ons land niet zou kunnen bestaan, zonder de veilige zekerheid, de spaarzaamheid, en de goede zeden, die natuurlyk aan eene Republykynsche Regeering eigen zyn.

In de eerste tyden van de Republiek, toen de Regenten, die de Burgerlyke Vryheid in geen te voordeelig licht beschouwden, door het Volk

uit hunne eereftoelen gezet, en hunne plaaizen door anderen vervuld wierden: en de welgezinde Regenten de medewerking der Burgery nodig hadden, om het groote werk der Vryheid gelukkiglyk te voltooijen; ontftond 'er uit dien toedragt van zaaken, eene eendragt en eenftemmigheid, welke allerwegen de heuchelykfte uitwerkingen voortbragten. 't Is waar, in *Holland*, maar ook in *Holland* alleen, namen de Heeren Staaten eene Resolutie, den 13. Maart 1581, by welke beflooten werd; dat voortaan geene Steden, over 's gemeene Lands zaaken, raadpleegen zouden; met eenige bestgeftaatften uit de Schutteryen, Gilden of anderen, gelyk door zommigen voorheen wel gefchied was, ten waare met voorgaane gemeene bewilling der Staaten. Maar, men behoeft flechts de gefieldheid van het Vaderland in dien tyd, zich voor den geest te brengen! — als jammerlyk verdeeld, — en opgevuld met Burgers, heimelyk den vyand toegedaan zynde, — om zich te overtuigen, dat deeze Resolutie alleenlyk *provisioneel*, en overéénkomftig de *toenmaalige* zorglyke omftandigheden genomen was. Men konde toen niet te behoedzaam weezen, om de gemeenschaplyke maatregels van eene pas ontluikende magt voor het al doorsnuffelend oog der *Spaansche* dwingelandy te verbergen. Daarenboven, dewyl de Unie van *Utrecht*, twee jaaren te voren, de onderhouding of herftelling van alle de Rechten, Privilegiën en Coustumes, zoo wel van de onderscheiden Burgerlyke Maatschappyën, als van elk Burger in 't byzonder, ten onwrikbaaren grondflage gelegd; en de nog vroegere Unie tusfchen *Holland* en *Zeeland* dezelfde weezenlyke punten

ten oogmerk gehad hadt , zoo kon geene Resolutie , zoo onbepaald als die van 1581 , eene eerste algemeene grondwet vernietigen ; daar de reden , waarop die grondwet gevestigd is , tegelyk de reden van de Unie zelve was? Hoe! — de Republyk zou haar geheele bestaan alleen daaraan te danken hebben , dat de braave Ingezeeten van dit Land de wapenen hebben aangegord , ter handhaving van een voorrecht , dat den Burger aandeel geeft aan de wetgeevende Magt! — En eene Vergadering van loutere Volksvertegenwoordigers zou zich het recht aanmatigen , om zulk een Volksrecht te vernielen?

Het ware nog iets , zoo deeze Lasthebbenden zich konden beroepen op de toestemming van hunne Lastgeevers , tot eene zaak van zulk een geducht gewigt! — Maar , waar blykt het , dat de ingezetenen immer hebben medegewerkt ; — hebben toegestemt ; — of zich beraaden , tot het daarstellen eener Resolutie , ingericht , om den heilzaamen invloed , dien zy door middel der Schutteryen en Gildens op hunne Vertegenwoordigers hadden , geheel te doen ophouden? Word een afstand van zulk eene algemeene aangelegenheid , billyk en gewettigd door eene zwygende , door eene vooronderstelde , Volkstoeftemming? Mag men daar in berusten?

Ja , wanneer zelfs een tegenwoordig geslagt onvoorzichtig , laaghartig en blind genoeg ware , om zoortgelyken Afstand van onvervreemdebare Volkseigendommen te doen , is dan de nakomingschap verplicht , de onrechtvaardigheid zyner voorzaaten , door de schaadlykste volharding in het kwaade , te verzegelen? Men moet derhalven erkennen , dat de gemelde Resolutie de ver-

nietiging van den Volksinvloed op het Staatsbestuur geenzins bedoelde , of dat zy alleenlyk van kragt was in zeer byzondere kortstondige omstandigheden. En dit blykt nader waar te zyn uit het geen drie maanden laater , en vervolgens in 't jaar 1584 gebeurde , toen de Burgery geraadpleegd werd over de voorwaarden , op welken men de Souverainiteit aan *Willem den Eersten* , aan *Frankryk* en *Engeland* zou opdraagen. Dewyl dan het Staatsrecht van het Volk niet slechts gegrond is op de constitutie van elke afzonderlyke Burgermaatschappy , (Provincie of Stad ,) maar ook op de verééniging van het geheele Bondgenootschap , zoo moet 'er , om dat recht krachtloos te maaken , meer worden bygebragt , dan eene Resolutie , genoomen door afzonderlyke Staaten , zonder toestemming van de belanghebbende party , buiten welke , in deezen , geene de minste verandering gemaakt mogt worden!

't Is waar , toen deeze Bestuurders de zaaken des Lands allengs op een vaster en bestendiger voet begonnen gevestigd te zien , bekreunden zy zig minder om het Volk te raadpleegen ; en intussen al vast voortgaande met zich zelve aan te stellen , en de Staats bedieningen zig altoosduurend toe te eigenen , voerden de Regenten welhaast eene onbepaalde regeeringswyze in , onafhangelijk van den natuurlyken invloed des Volks ! maar het is te gelyk niet minder waar , dat als toen ook , in de harten der Burgers , agterdocht , wantrouwen , ja haat zelf , tegen de Regenten ontstond. Het is niet minder waar , dat men aan deeze ongelukkige afkeerigheid heeft toeteschryven die geweldige opstanden , die de Republykysche Regeeringswyze in het grootste gevaar brag-

bragten, van in een Monarchaal bestuur misvormd te worden, ten tyde van LEICESTER, MAURITS, WILLEM den III., en WILLEM den IV.

Dat men ons niet vertelle, dat de Aristocratie der Regenten reeds een bestaan hadde voor het uitbarsten der beroering, die de gróote Staatsomwenteling ten gevolge had. Want, behalven dat, van de eene zyde, het uitgestrekt vermogen van den Vorst de Regenten noodzaakte, om zich met het Volk vereenigd te houden, ten einde door het gewigt van deeze verééniging de toeneemende Staatzucht van den Vorst in teugel te houden; zo had, van den anderen kant, de Vorst insgelyks belang, om het Volk te ondersteunen tegen den moedwil der ondergeschikte Amptenaaren. Deeze omstandigheid maakte een gelukkig evenwigt. Maar, toen het met het gezag van den Vorst uit was, om dat het ontaarte in dwingelandy, en de Regenten even zeer als het Volk drukte, ging de uitóeffening van het Souverain gezag tot de Staaten over, en van daar tot de Vroedschappen der Steden, die in Holland byna geheel het lighaam van Staat uitmaaken. Op deeze wyze werden die Vroedschappen, die oorspronglyk niet anders waren dan Raadslieden, dan een soort van Gemeensmannen, de Meesters, de Souverainen, van het Volk. Het Volk zou by deeze verandering ongetwyffeld zeer veel gewonnen hebben, indien deeze Raaden, zoo wel in de daad, als overeenkomstig hunne natuurlyke bestemming, des Volks Vertegenwoordigers gebleeven waren. Het opperste gezag zou dan werkelyk in den boezem, waar uit het voortkwam, zyn wedergekeerd: de Regenten waren als dan geweest, die zy hadden behooren te zyn,

naamlyk, de Gevolmagtigden des Volks; en had het Volk hen aangesteld, het zou hen als het werk zyner handen bemind, gehandhaafd en beschermd hebben. Zoo men derhalven ook al zou willen toestaan, (het geen 'er echter zeer verre af is,) dat, onder de Regeering der Graaven, de Raaden der Steden altoos zich zelve hadden aangesteld, dan nog zou de zaak geheel van gedaante hebben moeten veranderen, na de afzweering van het eenhoofdig gezag. Die zelfde Aristocratische regeeringsvorm kon onmooglyk blyven stand grypen, zonder verdrukkingen te veroorzaaken, die nog veel onverdraaglyker waren dan het *Spaansche* juk, en zonder een eeuwigduurend wantrouwen en misnoegen te wege te brengen. Dit is ook weezenlyk het geval van *Nederland* geweest. En zie daar de reden, waaröm in alle de onstuimige tyden, vooräl wanneer zwaare rampspoeden den Staat troffen, de onbezuisde, de geweldadige begeerte des Volks altoos uit was, naar de regeering van een éénigen.

In deeze onze dagen, (die de onwederfpreeklyke getuigen geworden zyn, dat de ongelukken van den Staat oorspronklyk waren uit het buitenspoorig gezag, 't welk zich in de handen van een éénen bevond;) welke geweldige beroertens heeft men niet zien uitbarsten, om dat gezag te helpen styven? Hoe geduuriglyk worden, zelfs nu nog, die oproerigheeden hervat, in het aanzien zelf van de Hooge Overheid, veeläl onvermoogende om deeze veröüderde Ziekte grondig te geneezen. Is het te ontkennen, dat men by het gros des Volks een veerkragtig vermogen ontdekt, zich geduuriglyk spannende,
om

om de uiterfte paalen, aan het te verge 'reeven gezag van éénen gefield, te verbreeken? Gelukkig, dat het Volks misnoegen onverwagt eene andere wending verkreeg; en dat het beste deel der Natie, volgens vaste en rechtvaardige grondbeginzelen werkende, haare verrichtingen beftuurt op eene wyze, welke zoo geheel nieuw als overéénkomstig haar waar belang is! — Gelukkig, dat het Volk, meer verlicht in zyn eigen zaak, de bronnen zyner rampen kennende, zoo wel als de waare grondbeginzelen van het Staatsbestuur, gezien heeft, dat deeze rampen niet alleen veroorzaakt werden door de al te groote onafhankelykheid der uitvoerende Magt, maar ook door de ingesloopen misflagen in het wetgeevend lighaam.

Eindelyk, de Natie heeft gezien, dat deeze misbruiken voortfprooten uit gebrek aan eenftemmigheid, nadruk en werkzaamheid, zoo onontbeerlyk voor den loop en den goeden uitflag der Staatsverrichtingen; zy zag teffens, dat deeze eenftemmigheid, die nadruk en werkzaamheid niet in hunne volle kracht kunnen hersteld worden, dan door aan het Volk zyn gerechtyken invloed weder te bezorgen, waardoor de behartiging van het algemeen belang de overhand verkrygt, op de bevordering van uitfluitende zelfbedoelingen, en byzondere inzichten.

IV. Wat, in laatere tyden, veel hebbe toegebragt, om de nadeelige uitwerksels van de onafhankelykheid der Regenten te vergrooten.

Misfchien heeft eertyds het groot aantal der zülken, die deel aan het bestuur der zaaken, in

de *Vereënjde Nederlanden*, en daardoor, nader by het Volk gebragt, het zelfde belang als het gros des Volks, hadden, eenigen der bezwaarnissen, die uit hunne onafhangelykheid van den Volksinvloed noodwendig voortvloeiden, weeten voor te komen. Voortyds moesten de Regenten de handhaving van den Koophandel, de Zeevaart en de nyverheid ter harte neemen, om dat zy zelve een onmidlyk en byzonder belang hadden, by deeze bronnen van den algemeenen welvaart: doch daar, zedert de invoering van het Systema der Geldleeningen, de meesten der geenen, die zich aan 't Hoofd der publyke zaaken bevonden, geene eigendommen meer in den handel uitzetteden, maar hunne gelden in 's Lands Fondsen plaatsten, of zelfs grootendeels ten gebuike van vreemde Mogendheden opschooten, vloeide ten hunnen opzichte daar natuurlyk uit voort, eene mindere belangneeming, om niet te zeggen, eene koude onverschilligheid, voor de waare bronnen van den algemeenen welvaart, de nyverheid en den Koophandel; en, dat het ergste van allen is, hierdoor ontstond dikwils de geneigdheid, om de belangen van vreemden boven die van het Vaderland te behartigen, volgens den Zetregel van alle tyden en plaatsen, *waar de schat is, is het harte*.

Hier uit werd in onze dagen de noodzaaklykheid gebooren, die nimmer zoo dringende was als nu, om met Requesten by de Regeering aan te dringen, dat zy der algemeene begeerte dat geene ten minsten geliefde te *vergunnen*, waartoe het bezef van *plicht* haar niet uit eigene beweging konde bepaalen. -- Welke kragt was het, die het Gemeenebest uit zulk eenen verderflyken

dood-

doodflaap trok! — Welke onwederstandelyke invloed herstelde DE CAPELLENS, de VAN BERKELS! bemoedigde de Regenten, om het juk der Stadhouderlyke Aanbeveelingen afte-schudden; en op zoo veele plaatzen, om de ketenen te verbreeken, die zoo veele eerlyke harten, zoo veele vrye halzen onder het bedwang van de Haaters des Vaderlands deden krommen! Wie heeft doorgedrongen, dat men eindelyk Convooi verleende? dat men *America* als onafhanglyk erkende, en de oude verbintenissen met *Vrankryk* vernieuwde? Wie heeft, in de tegenwoordige onlusten met den Keizer, die sterke geestdrift tot de wapenen ontstooken, waarvan de Regeering zich zoo wysfelyk heeft weeten te bedienen, om den Staat een gedugt voorkomen van Militaire sterkte by te zetten, waarvan de onmoglykheid om groote Legers te onderhouden, haar anderzins beroofde? Wie anders dan het Volk, spreekende door Requesten!

Deeze Requesten zyn dan nog het eenige Constitutioneele middel, dat werkelyk aan het Volk overschiet, om zyne begeerte te doen hooren, en de werking van de Regeering te verhaasten of voortelichten; maar zyn ze teffens geene ontoereikende, onzekere hulpmiddelen; om dat zy, uit hoofde van het vreedzaam, omzichtig en bedaard character onzer Natie, dit gebrek onderhevig zyn, dat het beezigen van dit gewichtig voorrecht zeer ligtelyk in wanfmaak en onbruik gebragt, zoo al niet tot verkeerde oogmerken misbruikt kan worden?

Nimmer, dan in deeze dagen, heeft men zoo veel gebruik van dit edel, dit dierbaar, middel (de Requesten,) gemaakt! Maar, zyn 'er de zaaken door verbeterd geworden? Neemt de

zaak van *Brest*, geduurende drie jaaren zedert het pleegen der misdaad verloopē, zoodanig eene wending, die het Volk, die de Hooge Overheid, eene voldoening verzekert, welke zy recht hebben te vorderen, te verwagten? De Kas des Lands, werwaards het Zweet der Ingezetenē heen vloeit, die woeste bayert, waar eene wanorder heerscht, die eene openlyke verwoesting aankondigt, is zy in de behoorlyke order hersteld geworden? Men heeft onwiderspreeklyk aangetoond, dat in het Militair Departement de schandlykste ongeregeldheid plaats heeft; maar heeft men hier door wel veel meer verricht, dan de werkzaamheid aantevuuren van hen, die belang hadden in de geheele mislukking der noodige verbeteringen? Is de beschikking over de Patenten, een stuk van het hoogste belang voor de openbaare veiligheid, beperkt geworden door zulke wetten, die 'er het misbruik van beletten? Is men bedagt geweest, om de inrichting van de Admiraliteits-Collegien, een nieuwen draaikolk, die zulk een aanmerklyk deel der Volksinkomsten nutteloos verzwelgt, aan eenige hervorming te onderwerpen? Zullen onze Volkplantingen dan altoos de verlokkende buit der Uitheemsche Staatzucht, en daar door eene altoosduurende aanleiding zyn tot verdervende oorlogen voor deezen Staat? Zyn de thans gemaakte ontwerpen ter handhaving, ter herstelling, van den Koophandel, van de nyverheid en de manufactuuren, door de Staats-Collegien aangehoord; zyn ze door dezelve begunstigd geworden? Is het zelf wel met grond te voorzien, dat aan de gewichtige Hoofdpunten, zonder welke afdoening het Gemeenebest onherstelbaar verlooren is, een spoec-

spoedig en kragtdaadig herstel bezorgd zal worden? — En, dus voortgaande, zullen wy altoos het oppergezag zien ten beste gegeven, dan eens aan eene meerderheid van bedorvene, onbekwaame, en baatzuchtige, Regenten; dan eens aan een miltziek Graauw, dat zyne blinde woede den vryën teugel viert; en dan weder aan eenen of anderen willekeurigen of misleiden Stadhouder; zonder eenen vasten grondslag, die aan zulk een oppergezag bestendigheid byzet, zonder tegenwicht, om aan deszelfs loop de juiste richting te geeven! De verscheidenheid van belangen en inzichten zal, in de plaats van het waare Staatsbelang, veelal de belangen van vreemde Mogendheden stellen! De Republiek zal eene gestalte aanneemen, waarin zy noch haare rechten zal kunnen doen gelden tegen haare Vyanden; noch haare Vrienden, in een gunstig, in een beslissend tydstip, ter hulpe zal kunnen byspringen; noch, wanneer zy al in staat en geneigd is, om die te ondersteunen, haare bevelen daadelyk zal kunnen doen uitvoeren, door haare dienaaren, die zy voor de uitvoering derzelven betaalt, welken zich plegtig tot haaren dienst verbonden hebben! noch eindlyk, haare ontwerpen door de ergerlykste ongehoorzaamheid verydeld ziende, de overtreders de gerechte straf kunnen doen ondergaan. Wy hebben den Staat niet slechts verneederd gezien tot de verachtlyke laagte, om de beleedigingen van uitheemschen zwygende op te kroppen, en eerbiedig te bukken voor derzelver bevelen! De Vyand behoefde zich blootlyk voor onze gewichtigste bezittingen te vertoonen; op de enkele verschyning van eene geringe Leger-

magt, vielen zy, de eene na den anderen, in zyne roofzieke handen. Het is alleen de werkzaame edelmoedigheid van eenen getrouwen en veelvermogenden Vriend, die onze eigendommen bewaard, gedekt, of voor ons heröverd heeft. Naauwlyks was het onbarmhartige zwaard van *Nederlands* Plunderaar in de fchede, naauwelyks was zyn roof door een plegtig verdrag gewettigd; of ziet daar, een andere Nabuur, die nog kostbaarer, nog ouder, eifchen doet, en wiens heerschzugt niets minder bedoelt, dan de zuilen van ons gansche Staatsgebouw in eens om verre te rukken!

Men is zoo zeer overtuigd, dat 'er schroomelyke gebreken in het Stelzel van het veréénigd Bondgenootschap gevonden worden, zoo zeer overtuigd van de noodzaaklykheid eener spoedige hervorming, dat de Staaten der respective Provinciën reeds ten dien einde buitengewoone vergaderingen beraamd en vastgesteld hebben, en 'er eene dubbele Commissie, op dit onderwerp, gelastigd is. Maar, behalven dat de zaaken, die door deeze twee Commissiën overwoogen worden, niet de eenige voorwerpen zyn, die zich ter noodzaaklyk herstel aanbieden: Is men wel verzekerd, dat dit herstel in allen opzichten, overéénkomstig den wensch der weldenkenden, zal slaagen? Kan men zich vleijen, dat die Commissiën een gelukkiger gevolg zullen hebben, dan byna zoortgelyke Vergaderingen in de jaaren 1651 en 1717 gehad hebben? Kan men zelfs wel onderstellen, dat het haar mogelyk zy het bedoelde oogmerk te bereiken, zonder dat de onmiddelyke invloed des Volks daar toe mede-
werke? Dit is dus ook al geen toereikend middel,

del, om de Regeering méerder verlichting, beleid, nádruk en werkzaamheid by te zetten, welken zy, om zich staande te houden, thans meer dan ooit noodig heeft! Wy hebben reeds gezien, dat de Stadhouder dit middel niet zyn kan! — Waar zullen wy het dan zoeken?

Na alles, dat wy gezegd hebben, begrypt men ligtelyk, dat dit verëischte middel vier uitwerkingen hebben moet.

1.) De verzorging van volkomen veiligheid aan de zulken, die het grootste aandeel aan de jongste hervormingen gehad hebben, en zich ten doel stellen, om die nog verder door te zetten.

2.) De volkomene herstelling en bestendige verzekering van de eensgezindheid en het vertrouwen tusfchen het Volk en zyne Vertegenwoordigers! op dat de Regenten voor zich zelve niet behoeven te vreezen voor de gevolgen van de heilryke verbeteringen, die zy in het bestuur der Uitvoerende Magt hebben te wege gebragt; en op dat het Volk, zich gerust op een wys en rechtvaardig bestuur verlaatende, en de getrouwe waarneemers zynér belangen den behoorlyken eerbéd toed agende, niet vervoerd worde tot het pleegen van de gevaarlykste buitenspoorigheeden.

3.) Aan het Souverain gezag wedertegeeven dien nadruk, die kracht en werkzaamheid, welke het noodig heeft, om zyne bevelen stiptelyk te doen uitvoeren, en zich geducht te maaken by andere Mogendheden.

4.) Om de vorige goede zeden, de heilzaamé volkrykheid te herstellen, en het gros der Natie den ouden geest van onvermoeide nyverheid, edele fierheid, en loffelyken naaryver weder in te boezemen, als zonder het welke de Staat, met verdub-

dubbelde schreden, eenen gewisfen hem tegenfnellenden ondergang in den mond loopt.

V. *Gevaaren, waar aan de Regenten zyn blootgesteld, by aldien zy tot het ontwerp van Hervorming niet willen toetreedten.*

Men kan zich niet verbeelden, dat, door alleen verbeteringen in het Stadhouderschap te maaken, de Regeering genoegzaam sterk zou zyn om geene verdere schokken te vreezen! Hebben de Princen uit het huis van *Orange*, meer dan eens, in de veranderlyke gesteldheid des Volks, in weerwil der beste voorzorgen, de gunstigste gelegenheden weeten te vinden, om hun gezag onmaatig uittebreiden; is het dan wel te denken, dat binnen tien of twintig jaaren, wanneer hun aanzien en invloed in alle de Provinciën derwyzen mogt zyn toegenoomen, dat het zoo moeilyk als onvoorzichtig zou weezen het te willen omverwerpen, dat zich niet eens een enkel gunstig oogenblik zal aanbieden, om gemakkelyk te rug te krygen, al wat zy bevorens mogten verloorren hebben? De lauren, die het gekroonde hoofd van den Held van *Pruisfen* vercierien, kunnen hem niet beveiligen tegen het gemeene lot der Stervelingen. Zyn lighaam is niet zo ongevoelig aan de vernielingen des ouderdoms, als de geest, die hem bezielt. Het huis van *Oranje en Nassau* zou in zyne opvolgers eenen yver kunnen vinden, die minder gehoor gaf aan de voorschriften van voorzichtigheid en goede Staatkunde. Het voorledene, den spiegel van het toekomstige, raadpleegende, zien wy, hoe gemaklyk het valt, de ligtgeloovigheid van *Nederlands* Volk te bedriegen,

gen, en wat het niet al zou durven bestaan, aan het hoofd hebbende eenen Prince van *Orange*, van eenen stouten en onderneemenden geest, en juist daaröm altoos des te geduchter, om dat het aan een lichaam, uit verscheidene Leden samengefeld, ten uiterste moeilyk valt, de Volksvryheid te verdedigen tegen de looze en wel overlegde aanslagen, door een éénig brein beraamd, en in de uitvoering door den blinden yver eener woefte menigte ondersteund. —

Dit vooruitzicht is zonder twyffel verschriklyk, en — dat den schrik ten top voert! mooglyk is het niet verre af! — Het Volk eischt thans, als uit eenen mond, zyn aandeel in de publike zaaken. De denkbeelden van eenen Republikschen Volks-invloed hebben eenen zoo sterken indruk gemaakt, en zulke diepe wortelen geschooten, dat het zedelyk onmogelyk geworden is dezelve uitteroeiën. Alles kondigt eene zekere, eene algemeene, Navolging aan van het glorieryk Voorbeeld, door de Provincie *Utrecht*, en nu onlangs ook die van *Overysiet*, gegeven! — In deeze belangryke worsteling, moet een van beiden gebeuren: het Volk zal den stryd of winnen, of verliezen. In het eerste geval; daar men de denkbeelden, *van den invloed des Volks op de Regeering* zich alomme zoo sterk als spoedig ziet uitbreiden; daar duizenden penpen die met al het vuur der welsprekenheid aandringen; daar de natuurlyke trek tot alles, wat de eierzucht van elk byzonder Burger, (die door zulk eene gebeurtenis op een aanzien en waardigheid hoopt, welke hem Constitutioneel toebehoort, doch die hy nu niet bezit,) vleien kan, de schonste, de rykste verschieten opent,
die

die alle harten in eene wenshende verrukking wegsleepen; is 'er in zulke tydftippen, by zulke geestgesteltenissen, geene groote waarfchynlykheid, dat het Volk, door zyn onwederftandyk vermogen, met geweld den eisch zal ftaaven, welke men aan hetzelve goedschiks niet wilde toefaan? Het is de eerftemaal niet, dat de vrye *Nederlander* zyne ontwerpen zou zien zegevieren! Zoo dra hy fterk met eenig denkbeeld is vooringenoomen, kan niets, dit weet men, hem wederhouden! dan is de wil des Volks een ftortvloed, die al, wat hem tegenftaat, om verrekukt. Verkrygt hy zyn wil niet dan met geweld, hoe zeer is het dan niet te dugten, dat een te ver gevoerde geestdrift tot hervorming in zulk een tydftip alle paalen overfchreede; dat, in plaatfe van verbetering, eene jammerlyke Regeeringloosheid in het hart van den Staat indringge! dat alle die Regenten, die als Ariftocraaten gebrandmerkt, of flegts verdagt zyn, de eerfte Slagtöffers worden van de lang getergde en nu toomelooze woede! — Zoude het derhalven niet veel beter en verkiesfelyker zyn, by tydseen beredeneerd en wel beraaden plan te ontwerpen, eigenaartig gefchikt om alle wangebruiken te verbeteren, ten einde de dronkenschap eener duur gekogte zegepraal de verhitte gemoederen niet tot dolle buitenspoorigheden doe uitfpatten? — Ware het niet veel beter en verkiesfelyker, ja ware het niet veel mienschlievender gehandeld, aan dit gloeyend vuur eene zagte, wel overlegde en geregelde richting te geeven, eer dat het te laat zy! eer het alles aanfteeke! en alles in ligterlaaije vlamme zette? Het Volk kan zelf niet regeeren. Wy hebben voorheen

reeds

reeds het gevaar ondervonden , dat het zich , door openbaar geweld , van de beraadslagingen van den Staat meester maakte. En ondertuschen , wie zal het tegenhouden , om zyne eischen tot zo verre door te zetten ? Ware het dan niet veel veiliger , om met het Volk (om zoo te spreken ,) een Accoord te treffen ? en , ten einde aldus eenmaal het Gemeenebest op hegte , constitutioneele , en onwrikbaare , gronden te zetten , zoo draa mooglyk , de punten te beraamen , welke wederkeeriglyk moeten toegeftemd worden ? op dat het Volk nimmer eenige inbreuk maake op het gezag der Regenten , en de Regenten nimmer iets anders bedoelen en uitwerken , dan het algemeen belang !

. Ingevalle daarëntegen het Volk in eene zaak , zoo edel als wettig , kwam te bezwyken ; welk eene verwydering zou 'er dan uit gebooren worden , welk een onverzoenlyken wrok zou het opvatten tegen zyne natuurlyke Vertegenwoordigers , door wien het of kwalyk ondersteund , of wel verraden was. Welk een doodlyken afkeer zou het tegen hen in zynen boezem voeden ! Tegen hen , ja ! tegen hen alleen , zou het zyn vernielend misnoegen doen uitbarsten ! De oude ingewortelde afkeer van alles , wat naar Aristocratie zweemt , zou by hetzelfde des te heviger uitwerkzels hebben , naar maate de Aristocraaten , om zich by de onafhangelykheid te bewaaren , het noodig gevonden hadden , om geweldige maatregels by de hand te neemen ! En zou , in zoodanige omftandigheden , gelyk de ervaa-
renis ons zo dikwerf geleerd heeft , dit denk-
beeld niet het eerste in het hart des Volks moe-

ten opryzen, *dat het beter is ééne grooten Heer, dan duizend kleine dwingelanden te hebben?* Wat is 'er meer noodig, om het vuur van oproer, ter gunst van den Stadhouder, in de ligtverleidelijke harten verborgen, in vollen gloed te doen uitbarsten, zelfs in zulke plaatsen, daar de Aristocratie wel het sterkst gevestigd schynt? Zou het, in zulke gelegenheden, wel moeilyk zyn, het Volk in den waan te brengen, gelyk men ook nu alrede begonnen heeft zulk's heimelyk te doen, dat men in de jaaren 1747, 1748, 1749 en 1750 niet genoeg gedaan heeft voor den Stadhouder? Zouden de Regenten het dan gewonnen hebben met de redelyke Stem des Volks te dwarsdryven? — Men beschouwe het dan als eene blykbaare zaak, waarin alle oordeelkundige Regenten volmaakt moeten overéénstemmen, dat alle de hervormingen, die in deeze laatste dagen, ter beperking van het onwettiglyk uitgebreide Stadhouderlyke gezag binnen deszelfs behoорlyke paalen, gedaan zy, van geen bestendigen duur zyn kunnen; dat veeléer daarvan een zorgelyk einde te verwagten, ja mogelyk reeds naby op handen is, indien men niet zulk eene schikking maake, dat de Burgers zelve hun belang vinden in deeze hervormingen te ondersteunen. En wat middel is geschikter, om dit gewigtig doel te bereiken, dan dat men een ontwerp vervaardige, 't welk, als 't ware, den Burger en Regent als tot één lighaam maake, zoo dat elk deezer twee Leden, door onverbreekbaare banden veréénigd, door een en het zelfde belang saamverbonden, de verdediging van zyn medegenoot altoos als zyne eigen zaak beschouwt.

VI. *Gevaaren, waaraan de Onafhankelykheid
der Regenten de Vryheid van den Bur-
ger blootstelt:*

Uit het tot dus verre bygebragte ziet men, of het wel ten onrechte zy; dat het wantrouwen des Volks tegen de Aristocraaten tot zulk eene hoogte steeg! Wy zouden die trekken tot in het oneindige kunnen vermenigvuldigen; maar, wy vergenoegen ons met 'er slechts twee uit te kippen, waarvan de aanhaaling het bewys medebrengt. Aan wien hebben wy de schandlyke, de beschreienswaarde, Afstanden, die wy by den jongsten Vrede genoodzaakt waren te doen, te wyten? Is het te denken, dat het edelmoedig *Vrankryk* zou gedoogd hebben, dat wy tot zulk eene laagte vernederd werden, indien wy, ter goeder trouw, en overéénkomstig onze verbindtenissen, met haar hadden zaamgewerkt? Zyn wy het verlies van *Negapatnam*, en de uitsluitende vaart op de *Moluksche* Eilanden niet onttegenzeggelyk verschuldigd aan de Bevelhebbers, die, door hunne weigering om naar *Brest* te zeilen, de gunst van *Vrankryks* Koning van ons vervreemden? Had den wy ons verschuldigd aandeel gedragen in de met onderling overleg beraamde Krygsverrichtingen tegen den vyand, zou het dan den Keizer ooit in 't hoofd gekomen zyn, om eischen te doen, die zyne eigene Rechtvaardigheid moeten doen bloezen? Zou het punt van eer, die sterke dryfveer in *Vrankryk*, het Ministerie van dat Hof niet noodwendig gedrongen hebben, om openlyk en voor de vuist in deeze zaak onze zyde te kiezen? Wie is de schuldige oorzaak van de kostbaare offerhande, welke wy genoodzaakt zullen zyn aan de

Staatzucht des Keizers te doen? Wien anders is dit onheil te wyten, dan aan het eervergeeten complot, dat, door het geval van *Brest*, de geneeheid, den yver van *Vrankryk*, ten onzen opzichte, boosaartig wist te verkoelen? En echter geduurende drie jaaren tyds, zedert die misdaad gepleegd is, blyven als nog de bedryvers van dezelve ongeftrafd! Terwyl 'er eene Commissie wordt aangesteld, ter onderzoek van deeze klaarblyklyke zaak, zyn de schuldigen op vrye voeten! Wat zeggenwe? men zend hen naar *Africa*, naar de *Middelandfche Zee*, naar *America*, ja! tot in het hart der *Oostindiën*; en waartoe anders, dan om hen aan het gerechtlyk, aan het naauwkeurig onderzoek te onttrekken? — Hoe! zoude men niet byna moeten denken, dat men alleenlyk de grootste euveldaaden heeft te plegen, om verzeekerd te zyn van straffeloos te zullen blyven? Terwyl, van den anderen kant, zoo meenig eerlyk Regent, zoo meenig braaf welmeenend Burger, getrouw aan eed en plicht, ich aan de smaadelykste verongelykingen, de wreedste mishandelingen, de schreeuwendste onrechtvaardigheeden ziet blootgesteld; waarvan wy eene geheele zwarte Lyst zouden kunnen opmaaken, indien wy alle de wonden, door de Aristocratische geweldenaary der Vryheid toegebracht, hier wilden opkrabben; en in een stuk, ter wenschelyke vereeniging en herstelling geschikt, het haatelyke personeele niet liever zoo veel mogelyk wilden vermyden! Indien de Aristocraten, in een tydsgewricht, waar in de zuivere goondbeginzels onzer constitutioneele Vryheid zoo juist gekend, als algemeen verspreid en aangenoomen zyn, dit durven onderneemen; wat zullen

zy dan niet doen, in tyden van onkunde, zorgeloosheid en onverschilligheid? Ontzien zy zich heden niet, de edelmoedige begeerte eener geheele Natie schandlyk voor het hoofd te stooten; en aldus de Natie zelve te hoonen, te beleedigen! hoe schrikbaarend zal dan hun tyrannisch bevel, hoe diepvernederend, hoe verpletterend hun yzer juk, voor onze sidderende ooren, voor onze gekromde halzen zyn, in zulke dagen, jaaren — ja! eeuwen, waar in het hun gelukken mogt, den Troon van geweld onwrikbaar te vestigen?

Eene zoo ontzettende strydigheid van handelwyze, als ons het zoo even bygebragte opleevert, strekt die niet ten tastbaaren bewyze, dat het eenmaal tyd is, om de Aristocratie paalen te zetten? Daar braave Burgers aan zulke behandelingen zyn blootgesteld, waar zullen wy dan de oorzaak van de straffeloosheid der zulken, die door hunne ongehoorzaame weigering den Staat zoo veele onheilen brouwden, anders zoeken, dan in zoodaanig eene Aristocratische Zaamenspanning, in zulke Vryheidvernielende Verbindingen, die, ten kosten der geheiligdste rechten, omtrent allen, die tot hunnen aanhang behooren, toegeeflyk zyn, en, wanneer een misdadiger slegts het geluk hebbe, van door bloedverwandschap aan Regeerings-leden verbonden te zyn, hem van straffeloosheid verzeekeren? Had het Volk eenigen invloed op de Regeering gehad, zou die ergerlyke straffeloosheid dan wel plaats hebben? Zou zy in *Engeland* geduld zyn geworden, daar het Volk ten minsten nog iets te zeggen heeft? 't Is derhalven alleen de behoorlyke invloed des Volks op zyne Regenten, welke als het eenig middel overschiet, om de beveelen

van den Souverain door elk te doen eerbiedigen, zonder eenige de minste aanzien of uitzondering van Perzoonen.

Verlangt men eindelyk een treffend Voorbeeld te zien, in hoe verre de Burgerlyke zekerheid aan gevaar is blootgefteld, door de niet genoegzaame kunde en ervaarenis der Regenten, welke wel een minder haatelyk, doch echter een niet minder noodwendig en verderffelyk gevolg is van de Aristocratifche onafhanglykheid; men vestige het oog op het onlangs gebeurde in eene der *Hollandfche* Steden. Weinig verfcheelde het, of eene achtingswaardige Dame, vervolgd door de ongerymdste, zoo wel als verfoeilykste beschuldigingen, werd aldaar het jammerlyk flagtoffer der vloekwaardigste lastertaal! In weerwil der klaarblyklykste omftandigheden, die ten haaren voordeele pleitteden, hadden haare Rechters, tegen alle bekende gebruiken, waarvan zy ongetwyffeld onkundig moeten geweest zyn, reeds beslooten, haar aan alle de verschriklykeden van een Crimineel Procès bloot te stellen! — Zy zou de eerste niet geweest zyn, die door de tederheid van haar gestel, en door het bezef van haaren staat, voor die verschriklykste proef zou bezweeken zyn! Moest ter haarer redding niet juist eene buitengewoone omftandigheid famenloopen, dat deeze lydende onschuld den cenigften verdediger ter hulpe kreeg, die in staat was om haar te behouden? Is het niet eene zonderlinge bestuuring der Voorzienigheid, die, door middel van dezen zo bekwaamen als yverigen Rechts-geleerden, eene groote Stad voor de onuitwisbaare schande eener schreeuwende onrechtvaardigheid beveiligde? Is

*er wel sterker bewys noodig, om de noodzaaklykheid eener hervorming in de aanstelling der Regenten aantetoonen?

VII. *Voordeelen van deeze Hervorming voor de Regenten.*

Het zyn de Stedelyke Vroedschappen, van welke in 't algemeen, ten minsten in *Holland*, de beschikkingen en wetten voortvloeiën, die de Hooge Regeering, de Commissiën uit de opperste Staats-Collegiën, en de Richterlyke bedieningen, regelen. Deeze Raaden der Steden zyn aldus in *Holland* de eerste uitoeffenaars der Republiksche Souverainiteit. Het is 'er verre af, dat men de Vroedschappen of Raaden van deeze luistervolle en dierbaare voorrechten zoude willen berooven. Het Volk doet geen anderen eisch, dan de benoeming der openvallende plaatsen in het Collegie deezer Raaden, en die der Burgermeesteren, uit een zeker getal van Regeerders verkieslyk. Deeze Volks-invloed is des te wettiger, om dat zy zich alleen bepaalt tot de onmiddelyke Vertegenwoordigers der Burgery; tot dezulken, welken die Burgery in vroegere tyden daadelyk aanstelde en gelaftigde, ter handhaaving van de belangen van het gemeene Maatschappelyk lighaam. En vordert het natuurlyk recht niet, dat zulke Gecommitteerden door hunne Committenten worden aangesteld? Zulk een recht is volstrekt onvervreemdbaar, en mag aan het Volk, 't welk dit recht wederëischt, niet onthouden worden. En zulks des te minder, om dat het de voornaamste hoedanigheid van een Regent zynde, dat hy de geneegenheid, de achting

en het vertrouwen des Volks bezitte, geen geschikter middel ter bereiking van dit doeleinde, kan uitgedagt worden, dan dat de aanstelling, of ten minsten de eerste benoeming, zyner Regenten aan het Volk gelaaten worde.

Wie kan zich beklagen, dat hem, door deeze beschikking, ongelyk geschiede? Zou het de Stadhouder weezen? Hy heeft slechts eenige weinige Verkiezingen in *Holland*; en in de plaatsen, waar dezelve hem wettiglyk competeeren, zoude hy (by aldien hy niet edelmoedig genoeg zyn mogte, om dit kleene voorrecht ten behoeve van het algemeene welzyn af te staan, en deeze zwaarigheid alleen eene gewenschte hervorming mogte tegenhouden,) zoude hy die kunnen behouden; en wanneer hy inderdaad opregtelyk verlangt eene goede keuze te doen, kan hy niets liever wenschen, dan dat hem de benoeming daartoe worde aangeboden door dezulken, die best in staat zyn, de waardigste en geschiktste voorwerpen op te geeven; te weeten het Volk. — Of zouden het de Regenten zyn, die door deeze schikking nadeel leeden? In geenen deele. Zy, die thans met het recht, om deeze benoemingen of verkiezingen te doen, bekleed zyn, zouden geene reden hebben, om zich over deeze Grondwettige Herstelling te beklagen; als baarblykelyk ingericht zynde, om hen in de uitoeffening van deeze hunne rechten te bevestigen, op eene meer daadelyke, meer vruchtdoende en vryer wyze, dan hen, zoo als de zaken thans geschapen staan, gebeuren mag. In stede, dat nu de Raaden gebonden zyn aan zekere vaste, schoon onwettige, Conventien, of wel aan de meesteragtige voorstellingen van een

een of twee hunner Mede-Leden, zal immers zulk eene Volksbenoeming van een aantal Candidaaten, waaruit de geheele Raad kiezen kan, hen in de aangenaame gelegenheid stellen van eene waarlyk vrye keuze te doen; en hen, die te voren slechts blinde werktuigen waren, het aanzien, vermogen en waardigheid byzetten, aan de onmiddelyke waarneemers der Majesteit van het Volk toekomende.

Zouden zy zich wel durven of willen beklagen, dat zulk eene schikking voor hen het onaangenaam gevolg zoude kunnen hebben, dat de amten buiten hunne familiën zullen geraaken? Hoe duidelyk zouden zy dan hun baatzuchtig, hun trotsch en staatzuchtig hart verraaden, dat zyn byzonder belang, ten kosten van het algemeen welzyn, wilde voorstaan! Welk eene verschriklyke onkunde, ten hoogsten strafwaardig in een Regent, zoude zich dan in zoodaanig een beklag vertoonen, als volslagen onweetende van de waare Constitutie van ons vry Gemeenebest, dat geene voortrekkingen van familien in de regeering kent of gedooft.

En met dat al hebben zy geene reden, om bedugt te zyn, dat deeze nieuwe schikking nadeelig zyn zoude voor hunne familien.

In alle Staaten, waar het Volk de benoeming zyner Vertegenwoordigers had, heeft het altoos de voorkeur aan die familien gegeeven, welke, de nodige vereischens daar zynde, deeze eereposten den meesten luister konden byzetten.

En in allen gevalle, blyft 'er immers altoos een middel over, om aan de Regeerings familien eenige onderscheidende voorrechten toe te wyzen, gelyk wy straks zien zullen, wanneer wy

zullen spreken *over de bepaaling van een ieders Rechten.*

De Staaten van *Holland* hebben ten grondwettigen regel vastgesteld, in hunne vermaarde Deductie van 1654: *Dat in eene vrye Regeering de Charges op de waardigste moesten worden geconfereerd: dat nooit aan de rykdommen, geslagten, qualiteiten van voorouders, ofte andere bywerpselen der fortune zo veel moest worden gedefereerd, als aan de vroomheid, capaciteit en de merites van de perzoonen zelfs.* Is het overéénkomstig deezen grondregel gehandeld, dat de Regenten van zekere Stad zich verbonden hebben, om, by overlyden van den Vader, den Zoon in deszelfs plaatse tot Regent aan te neemen, om 't even welke bekwaamheeden of karakter hy bezitte; ja zelfs, al schuwde men deezen, om met hem in eenige andere verbintenis hoegenaamd te komen? — Strookt het met dien regel, dat men elders eene Conventie heeft aangegaan, om alle zaaken in den kring van een zeker getal van vertrouwde Regenten te houden, met uitsluiting der anderen? Strookt het al verder met dien waaren grondregel van Staat, *dat men persoonlijk verdiensten den voorrang moet geeven boven aanzienlyke geboorte*, dat de Regenten, op zoo veele plaatsen, de schandelyke Conventie gemaakt hebben, om alleen dezulken in de Regeering toe te laten, die tot hunne familien behooren, of wel ryke Burgers, die, om ook eens op het kussen te mogen zitten, hunne schatten wel besteed achten, wanneer zy daardoor de Dochter of Nicht van eenen Regent ten huwelyk bekomen? Zou die grondregel dan alleenlyk hebben mogen gelden tegen het Stadhouderschap, waarop men dien heeft toegepast? Dee-

Deeze grondbeginfelen eenmaal vastgesteld zynde, kunnen 'er gewisfelyk geene gewichtige zwaarigheeden meer overblyven omtrent het bestuur der Regenten. Laat het Volk hen aanstellen of ten minsten de eerste benoeming doen; laat het Volk, het zy onmiddelyk door zich zelve, het zy door daartoe gemagtigde Lasthebbers, [Burger - Gecommitteerden, Gemeens - Mannen,] een waakend oog houden op het Finantie - weezen, en de handhaaving zyner rechten; maar laten voor 't overige, wat het Regeerings - weezen betreft, de handen der Regenten niet gebonden zyn! Zie daar de zuivere grondbeginfelen eener heilzaame hervorming! Zo waaragtig het is dat de Collegien van Regeering al te onafhankelyk geworden zyn, door zich zelve aan te stellen, en allen invloed van het Volk uit te fluiten; moet men even onbewimpeld erkennen, dat 'er geene eenstemmigheid, orde, en inzonderheid geen nadruk en werkzaamheid, welke onze Regeeringsform zo hoogelyk nodig heeft, zoude stand grypen, by al dien deeze Collegien onder het bedwang moesten staan, om in het behandelen der zaaken, hunner zorge toevertrouwd, onophoudelyk belemmerd, vertraagd, gedwarsboomd, ofte gedwongen te worden. — Zie hier de waare grenspaal! Overschreedt men die, zo wel van de eene, als van de andere zyde, zal men zich even zeer aan Regeeringloosheid van den kant des Volks, als aan Aristocratische Dwingelandy van den kant der Regenten, zien blootgesteld. Het is waar, de Regenten zyn niet meer dan Gecommitteerden, Gelastigden, dan waarneemers en bestuurders der zaaken van dat gedeelte der Burgerlyke

Maatschappij, welke zy vertegenwoordigen: Dan, het Volk hen eens verkooren hebbende, als de besten, de bevoegdsten, ter bestuuring der algemeene zaaken; zoude het eene schending van alle orde, eene verbreeking van alle eenstemmigheid zyn, zoude men eene volslagene *Democratie*, dat is, eenen staat van verwarring en grilligheid invoeren, wanneer men hen onöphoudelyk wilde stremmen in het behandelen van de zaaken, welken men aan hunne zorge heeft toevertrouwd.

Maar, zal men zeggen, wanneer de Regenten zich niet behoorlyk van hunnen plicht kwyten?—Voorëerst, is deeze onderstelling, welke in den tegenwoordigen toestand van zaaken maar al te gegrond kan zyn, niet zoo ligt mogelyk by eene Grondwettige Herstelling, als welke anderzins haar voornaam doelwit zoude misfen. Ten anderen, zoo deeze onderstelling al konde plaats hebben by de Grondwettige Herstelling, zoude het of de schuld van het Volk zyn, dat geen waardiger Regenten had weeten te verkiezen; of wel een gebrek van de Burgerlyke Maatschappij zelve, welke geen beter voorwerpen opleeverde. Eindelyk, zoo ooit eene Regeering, welke zig al eens vergrypen mogt, gemakkelyk geduld, geëerbiedigd en gehoorzaamd kan worden, zal het gewisfelyk die zyn, waarvan alle de Leden hunne aanstelling te danken hebben aan de vrye benoeming des Volks, dat geen beter keuze heeft kunnen of weeten te doen.

Regenten, door het Volk aangesteld, zyn eigenlyk niet dan eene andere soort van Burger-Gecommitteerden, Gevolmachtigden der Burgerij, Gemeensmannen, ter bestuuring der hooge
re

re Regeeringszaaken. En waarom zou men in hen dan niet even het zelfde vertrouwen stellen, 't geen men gereedelyk stellen wil in een ander soort van Burger-Gecommitteerden? Het is immers natuurlyk, dat die Regenten altoos zullen yveren voor de belangen en den welvaart van die geenen, aan wien zy hunne aanstelling te danken hebben, en van wien hunne eere, hunne verdere bevordering afhangt. Aan de daadelyke oeffening van het hun opgedragen gezag paa- len te willen stellen, is hen te berooven van die vryheid, welke de ziel is van grootfche en Va- derlandsche denkbeelden; hen andere belangen te geeven dan die des Volks; en die eenstem- migheid en geregeldheid te verbreeken, welke de staat van gezondheid is voor een Staatkundig lighaam.

VIII. *Rechten van het Volk, betreklyk de Requesten.*

Het is zeker, dat, om op eene gelukkige grondwettige herstelling te hoopen, het recht om de Volksstem, door middel van Requesten, te doen hooren, thans meer uitgestrektheid en gewicht moet hebben, dan noodig zoude zyn, wanneer de Regenten door het Volk wierden aangesteld. En dit is de waare oplossing van het gewichtig en teder vershil, 't welk uit de jongste onlusten gebooren is. Het recht van Requesten aan te bieden, is gegrond op de Constitutie; — ja, het is aan de schending van dat Recht, dat de Republiek haar bestaan grootlyks te danken heeft. De Hertoginne van *Parma*, het Request, 't welk haar werd
aan:

aangeboden, verwerpende, onder voorwendzel dat het voortkwam uit een zaangerotten hoop van uitschot des Volks, ontstak, door eene zoo versmaadende weigering, dat edel misnoegen, welke het bestaan aan verscheiden verbintenissen gaf, die de grondslagen geworden zyn der Republikynsche Vryheid. Dit recht van Requesten is tot heden toe, zelfs met betrekking tot de algemeene Regeeringszaaken, zoo geheiligd gebleeven, dat, ondanks alle zwaarigheden, waaraan het onderhevig is, en in weerwil der misbruiken, die 'er uit kunnen voortspruiten, men het zelve onder geen verband heeft durven brengen, noch 'er paalen aan stellen. Het is de eenige Constitutioneele invloed, die men tot nog toe, en met reden, aan het Volk van *Nederland* niet heeft durven betwisten. De Regeering thans in de mooglykheid zynde, om te kunnen hebben, en ook dikwils in de daad gehad hebbende, inzichten en belangen, geheel verschillende van die des Volks, zoo is het zeer goed, nuttig, ja! noodig zelfs, dat het Volk zich doe zien, en, door kloekmoedige, ja des noods eischende, vertoogen zynen invloed oeffene op de publike deliberatiën. Requesten te willen verbieden, omdat 'er misbruik van gemaakt kan worden; die binnen enge paalen te willen besluiten; is meer, dan onze Voorzaaten immer hebben durven onderneemen; is eene daadelyke inbreuk op het eenigste middel, dat het Volk nog is overgebleeven om zyne stem te doen hooren; is eene berooving van het eenigst evenwicht, dat het Volk aan de Aristocratie der Regenten kan tegenoverstellen: 't is zelf eene schending der duidelykste grondbeginzelen van de wet der billykheid. Hoe!

Om

Om in de Regeering te komen, om over de gewichtigste en aangelegenste belangen van den Staat te raadpleegen en te besluiten, worden, over 't algemeen, de zedelyke hoedaanigheden, de kundigheden, de deugden, de verdiensten niet in aanmerking genomen; men vordert in veele plaatsen geene andere bevoegdheid, dan tot de Familie van een Regent te behooren, of 'er onder aangenomen te zyn! En in hen, welke door hunne ondertekening een Request aanzien en kracht zouden willen byzetten, zou men alle deeze hoedaanigheden willen vorderen? De onbepaalde vryheid in het tekenen der Requesten brengt ongetwyffeld groote zwarigheden mede: maar zyn de Conventien en de gebruiken, door welke de Regenten op den Stoel der eere geraaken, niet aan nog veel grooter zwarigheden onderhevig? Dat de Regenten zoo wel voor zich zelve als voor anderen rechtvaardig zyn! Wil len zy paalen stellen aan het tekenen van Requesten, dat zy zich dan ook gelyktydig onderwerpen aan die voorschriften, welke de vereischte bekwaamheden bepaalen, welke zy moeten bezitten, willen zy Regenten weezen! Het een kan niet bestaan, zonder het ander. En wat is redelyker, wat rechtmatiger, dan dit?

Welke vereischten men ook van een Request, dat aanneemlyk zal zyn, moge vorderen, zo dra dezelve niet van eene tastbaare klaarbyklykheid zyn, en alleen de hoedaanigheden, de bekwaamheden en de kunde der ondertekenaaren betreffen; de vaststelling dier kentekenen sleept altoos zulke groote moeilykheden met zich, en is aan zulke willekeurige uitleggingen onderhevig, dat men in zulk eene vaststelling volstrekt niet kan toef-

stem.

stemmen. Want wie zullen de rechters weezen over deeze kentekenen van bevoegdheid? De Regenten in deeze zaak zelve Party zynde, hoe kunnen zy dan onzydige scheidslieden zyn? En, wanneer zy deezen of dien van de tekening van een Request zouden willen uitsluiten, onder voorwendzel van verleid en medegesleept te zyn, van verdagte oogmerken te hebben, of niet kundig genoeg te weezen; hoe moeilyk zou het dan vallen, om het tegendeel te bewyzen!

Men kan dus geene andere bevoegdheden, om een Request te mogen ondertekenen, vaststellen, dan die van een behoorlyken ouderdom, gegoedheid, geboorteplaats, oudheid van burgerrecht, en als Schutters te zyn aangenoomen; en zelf deeze vereischten kunnen niet wel plaats grypen, dan in geval eener Grondwettige Herstelling, dat is te zeggen, in de best mogelyke van alle Regeerins-formen, eene Democratie by Representative.

Zy, die zekere verëischte hoedaanigheden in de onderteekenaars vorderen, begeeren ook niet, zelfs één eenig Burger, het teekenen van Requesten te ontzeggen: *Maar*, zeggen zy, *indien eenig Request tegen een of meerder opgegeeven vereischten aanloopt, dat dan de Regeering, met volle recht, zich kan, ja! moet onttrekken aan de verplichting, die anderzins op haar ligt, om de verzoeken haarer Burgers gehoor te geeven.*

Maar, wanneer men al de Regeering vry stelde, om de Requesten al of niet in te willigen, zullen zy dan aan minder zwarigheden onderhevig zyn? *Laat ons eens stellen, dat, (in eene Stad als Leyden; by voorbeeld,) in plaats van 572 tekenaars, eens vyfduizend geweest waaren, en men dus dat*

Re-

Request voor een volstreckte Volkstem had moeten houden, zou dan de Regeering even vry gebleeven zyn, in haare deliberatien over dat Stuk? Derhalven, wanneer men de volkomene vryheid der Requesten erkent, welke men ook in der daad niet kan beperken, zonder inbreuk op de tegenwoordige Constitutie te maaken; het gevaar voor de Regeering blyft echter altoos het zelfde. En het is aan dit gevaar, dat men die ongelukkige dwangmiddelen, omtrent de respectieve Regeering, in de jaaren 1617, 1672, 1748, enz. gebruikt, heeft toeteschryven. Te vergeefsch beweert men, dat zulk eene geweldige wyze van procedeeeren onwettig zynde, mitsdien geen voorbeeld kan zyn, dat in deezen gelden mag: want, dit is een nieuw verschilstuk, en bovendien zyn, op grond van deeze Volksbeweegingen alleen, verscheidene Politieke schikkingen vastgesteld, welken de Regenten zelveu verplicht zyn als heilig aan te merken en te eerbiedigen.

Is het dus niet meer overeenkomstig met den aard der zaak, is het niet veel onpartydiger, uit dit alles te besluiten, dat 'er, ten deezen opzichte, in onze Constitutie weezenlyk eene Democratische mislag plaats hebbe, welke men behoort te verbeteren; en dat het gansch niet rechtvaardig zou zyn, slechts de Volkswanöredes, hieruit voortspruitende, te beteugelen, wanneer men ter zelveu tyd de wanöorders, door de verderflyke Aristocratie veroorzaakt, zoude in werzen laten blyven? Word men uit dit alles niet overtuigd, dat, zoo 'er waarlyk een middel is, om de mislagen zoo van de eene als van de andere zyde te kunnen verbeteren, zulk middel te vinden zy in het wederinvoeren van de aanstellin-

lingen der Regenten door het Volk; 't welk, aan den eenen kant, de byzondere belangen, zoo verderfelyk voor het algemeen belang, zou vernietigen, en, aan den anderen kant, verscheiden rangen van Burgers in vorigen stand zoude herstellen?

Deeze grondbeginzels zyn duidelyk; bestaanbaar met den aart der zaak, en kunnen op verscheiden gevallen worden toepast; by voorbeeld, op de afzetting van werkelyk fungeerende Regenten. In den tegenwoordigen toedracht van zaaken, heeft het Volk ontwyffelbaar het recht, om de aanstelling te beletten, of de afzetting te vorderen van een Regent, die het vertrouwen des Volks niet bezit, of verlooren heeft; het kan deeze verschuldigde inwilliging eischen, buiten form van gerechtelyk Procès, om dat zulks geen ongelyk doet aan de eer van den Afgezetten Regent. Immers, hoe kan men anders de afzettingen in de jaaren 1618, 1672, 1703, 1748 enz. verklaaren? Maar in eene Grondwettige Herstelling, waar de wetten alleen alles beschikken moeten, zou zoodaanig eene afzetting van een Regent eene weezenlyke onteering en schande zyn, en zou derhalven als dan geen plaats moeten hebben, dan agtervolgens gerechtelyke procedures, volgens voor af te bepaalene wetten ingericht.

En op deeze wyze, wy herhaalen het, op deeze wyze zal de Grondwettige Herstelling, hoe Democratisch het ontwerp daarvan in den eersten opslag ook moge schynen, inderdaad strekken, om de Democratische wanordes, die onze Constitutie, van de oudste tyden der Republiek af, maar al te veel geschokt hebben, geheel uit-

den

den weg te ruimen, en in ons Regéeringsstelsel alleen zo veel van het Democratifche in te voeren, als daarin weezenlyk goed; regelmatig en heilzaam is. Met één woord, men zoude aan de heffe des Volks, aan een woest Gemeen, dat by de onlusten van den Staat niets te verliezen hebbende, zich door elk; die hun geld of drank geeft, gereedelyk laat omkopen, dien gevaarlyken invloed ontnemen, welke meer dan eens aan de Republyk zulke geweldige schokken heeft toegebracht, om dien over te draagen op alle waare Burgeren, dat is dezulken, die door hunne bezittingen en betrekking een weezenlyk en onmiddelyk belang hebben in de handhaving der Constitutie, in de bewaaring der openbaare rust; en in de bevordering der algemeene welvaart.

Voor het overige, hoedanig het ook met de wettigheid van des Volks invloed; door middel van Requesten, moge geleegeen zyn; dit is zeker, dat het Volk van *Nederland*, op deeze wyze; altoos den eersten schok gegeven heeft aan de groote bewegingen, die in de Republiek hebben plaats gehad. Het recht; om Requesten over de publyke zaaken te presentereen, is in zekeren zin eene oefening van Wetgeevende Magt, van Souvereiniteit. Maar, ten einde zulk een gevaarlyk recht binnen behoorlyke regelen en paalen zoude kunnen omschreeven worden, is het volstrekt noodig, eene wel ingerichte, dat is, eene waare Representatieve Democratie, vast te stellen; om dat deeze als dan, de enkele Inwooners; de daadelyke Stemgerechtigden; de Verkiezers; en de Verkiesbaaren onderscheidenlyk aanwyzende; daardoor niet alleen duidelyk toont; wie de bevoegde perfoonen zyn; om te requestreeren;

maar om dat de Regenten dan ook de zekere tolken, de getrouwe monden van de Volksstem zynde, het veel minder noodzaakelyk wordt, dat die stem zig door middel van Requesten doe hooren.

IX. *Noodzaaklykheid der Grondwettige Herstelling met betrekking tot de Nationale Verdediging.*

De Grondwettige Herstelling strekt aldus ter verééniging van de belangen der Regenten en die des Volks. En, deeze Verééniging van binnen bevorderende en vaststellende, brengt zy tevens nog eene andere heuchelyke schikking in de Republiek voort, waardoor derzelve sterkte tot die volkomenheid gebragt wordt, welke zy noodig heeft om haar Staatskundig aanweezen staande te houden. Men heeft algemeen begrepen, dat deeze Herstelling onuitvoerlyk en onvolmaakt zou weezen, indien de Burgers zelve zich niet alomme beyverden, om zich gemeenzaam te maaken met de behandeling en de oeffening der wapenen. Men heeft begrepen, dat de Vryheid nimmer zeeker zy, zoo het Volk zelf de macht niet heeft, om haar gewapenderhand te verdedigen. *Elke kleine Staat, (zegt de vermaarde Maarfschalk van Saxen,) waar elk Burger niet geschikt is ter verdediging van zyn Vaderland, weet ook zyne onafhanglykheid niet te bewaaren.*

Wy bezitten het goud, zoo benydenswaar dig in de oogen van andere Volken! Maar hoe zullen wy het bewaaren, indien wy het staal niet zoo goed als zy weeten te gebruiken? Wy haalen bezwaarlyk adem onder het gewigt der belastingen, die den naaryver verstikken! Op welke eene

ne wyze zal het Volk verligt , en de nyverheid worden aangemoedigd , zoo men niet zoodanige nieuwe schikkingen invoere , welke het onderhouden van talryke Legers nutteloos kunnen maaken? Onze zeden ontaarten en worden bedorven! Welk een edel hulpmiddel derhalven , ter herkryging van die kracht en werkzaamheid , welken een vry Volk moeten kenmerken , vindt men in de beoeffening der wapenen , die , het lighaam verhardende , tevens den geest veredelt? Men spot thans met de heiligste verbintenissen. De plegtigste overéénkomsten , zegt men , veranderen met de omstandigheeden ; en het staat aan de sterksten vry , om daarmede hun voordeel te doen. Wel nu! latenwe ons bevlytigen , dat wy dan de sterksten worden , ten minsten in ons eigen Land.

Vermits het Militaire weezen der nabuurige Volkeren van dag tot dag geduchter word voor onze Republiek , en zy buiten staat is , om eene geëvenredigde magt van den zelfden aart daar tegenövertestellen , wat hulpmiddel blyft 'er dan anders over , om een evenwicht , in dit opzicht , uit te werken , dan de wapening van het geheele Volk! Alle Verbintenissen met vreemde Mogendheden , (wy zyn nog onlangs weder in 't geval geweest , om 'er de droevige ondervinding van te hebben ,) zyn gevaarlyke Hulpmiddelen , wanneer wy buiten staat zyn , om door wederkeeringe hulp daaraan gewicht by te zetten , en ze te doen eerbiedigen , door ons zelven geducht te maaken. Welk ander hulpmiddel blyft 'er over , om ons zelven van de noodzaaklykheid te onthefsen , om elk oogenblik , tegen dank , in verderfelyke Oorlogen met Vreemden te worden inge-

wikkeld, dan het uitmuntend voorbeeld der *Zivitsers* natevolgen? Deezen zyn met alle Mogendheden verbonden, zonder met een derzelve immer kryg te voeren. Kunnen wy al niet, gelyk zy, Soldaaten aankweeken, om 'er koop-handel mede te dryven; wy kunnen ten minsten, op eene met de menschlykheid meer strookende wyze, de Mogendheden aan ons verbinden, door de Guarantie der Staaten te doen gelden in de Geldnegotiatien, die zy in deeze Landen zouden willen doen. — Wy kunnen hen naarvolgen in een ander punt

'Er is geen Land in de waereld, 't welk, met eene goede inrichting van het krygsweezen, zoo veele natuurlyke voordeelen bezit, als het onze, om zich te verdedigen, zelfs tegen eene overmagt van vyanden. Dit is eene waarheid, bevestigd door onzen vermaarden *Coehoorn*, met welken de Graaf *de Maillebois*, en andere der beroemdste Generaals ten vollen overéénstemmen. Het Land is overäl zoodanig doorsneden met rivieren, zeeboezems, meiren, moerasen en canaalen; wy kunnen zoo gemaklyk eenen vyandyken inval beletten, of een ingedrongen vyanden hertogt affnyden, door middel der Inundatien; onze Voorvaders hebben, met zoo veel beleid als geluk, ons in het bezit gesteld van zulke plaatsen, welken door de Natuur zelve als gevormd zyn, om tot eene byna onverwinnelyke tegenweer te dienen, dat, op verscheidene plaatsen, een hand vol Volks geheele Legers kan tegenhouden.

Ziet daar de sterkste dyken, om eenen Vyandyken stortvloed gemakkelyk te weeren. Het is de grond, die hen gevoed heeft; het is het dak,

dak, waaronder zy gebooren zyn; het is het graf hunner Vaderen; het is de wieg hunner Kinderen; het is het bedde hunner Vrouwen, en de eer hunner Dochteren, waarvoor zy zich in de bresfe stellen. Ziet daar de gevoeligste, de krachtigste dryfveeren. Ten allen tyden, ter aller plaatfen, hebben deezen de zagtaartigste menschen in Leeuwen herfchappen.

Op het eerste vooruitzicht van eenen inval der Keizerlyke troepen, hebben de respective Staaten van het Bondgenoodfchap de noodzaakelykheid van de Burger-wapening begreepen. Door geheel de Republiek hebben zy de Ingezeetenen tot de Krygs-oeffeningen aangemoedigd. Maar het is ongetwyffeld uit hoofde van de moeiljykhed, om een algemeen plan te beraamen, en uit hoofde dat men op verfcheidene plaatzen, inzonderheid ten Platten Lande, lieden heeft aangetroffen, die van dit uitfteekend blyk van vertrouwen een verkeerd gebruik zouden hebben kunnen maaken, dat men uit den Nationaalen yver ter wapen-oeffeninge niet al dat voordeel heeft weeten te trekken, 't welk dezelve fcheen aan de hand te geeven. Zoude het, ter wegneeming van deeze twee zwarigheeden, niet raadzaam zyn, de wapenen alleenlyk toe te vertrouwen aan dezulken, die plegtig toetraden tot de grondbeginfelen, by de Genootfchappen van Wapenhandel aangenomen? En bovendien, ten einde een algemeen en eenstemmig Plan van Wapening te beraamen, zoude het mogelyk thans de gefchikte tyd zyn, om gezamentlyk omtrent de navolgende grondbeginfelen overeen te komen.

Dat overal alle de gewapende Corpfen, welke zich voor eene Grondwettige Herftelling verklaard

hebben, in drie Clasfen zouden verdeeld zyn, welken door het lot moeten onderscheiden worden in de Eerfte, de Tweede en de Derde. Eene van deeze Clasfen zou altoos gereed moeten zyn, om uitte-trekken, werwaards het belang des Vaderlands, en de zaak der Vryheid, zulks mogte verëischen. Deeze schikking, aan welke America zyne onafhankelykheid verschuldigd is, zou des te gemaklyker kunnen gemaakt worden, wanneer men bepaalde, dat men nooit meer dan een derde gedeelte teffens op deeze wyze zoude employeeren: Echter zoo, dat zy, welke door hunne bezigheden verhinderd mogten worden, om aan hunne bestemming te kunnen voldoen, als dan anderen in hunne plaats zouden kunnen stellen; en dat ook eene zekere somme gelds, of soldy, betaald wierd aan de zulken, welken niet op hun eigen kosten zouden kunnen uittrekken.

En welk middel zou geschikter zyn, ter aanmoediging van eene inrichting, zoo overéenkomsig met de grondbeginzels van de Unie van *Utrecht*, en zoo eigenaartig geschikt, om den Staat de natuurlyke en minst kostbaare wyze van verdediging te bezorgen, dan zoodaanig eene hervorming, waardoor allen die geenen, welken eenigen invloed op den Staat zouden verlangen te hebben, van zelve verplicht zouden zyn, om zich in eene der gewapende Burger-Corpsen te moeten begeeven. Te meer, zoo men de Benoemingen, aan het Volk behoorende, aan de gewapende Schutteryen opdroeg, en deeze wederom niemand tot Regent mogten voorstellen, dan die, een zekeren bepaalden tyd, aan de plichten der Burgerlyke Wapenoeffening voldaan had. Zouden de aan zienlyksten der Natie zich dan niet beyveren, om op deeze Militaire Volkshyst

lyst te worden ingeschreeven? Is het wel te veronderstellen, dat de bloem des Nederlandfchen Volks, gewoon aan den Wapenhandel, zich ongeftrafd van zyne bezittingen en fchatten zou laaten berooven? Is het zelfs wel te denken, dat men als dan immer met voorwaarden zou hebben durven te voorfchyn komen, welke zoo beleedigende zyn, als die ons door *Engeland* en den *Keizer*, de een na den ander, zyn voorgefchreeven?

Sommigen beweeren, dat de Ingezeetenen van een Land, waarin het gansche Volk dus als het ware Soldaat is, onrustig, woelziek en gevaarlyk zyn zouden. Niets is valfcher, dan dit. Welke reden van misnoegen zouden vrye en gelukkige menfchen doch kunnen hebben? Alle de Ingezeeten weten, dat hun gemeen belang vordert, een gemaatigd, waakzaam en verftandig bestuur te handhaaven. Zy zyn niet ongevoelig aan de zorg, die men aanwendt, om hunne lasten te verligten. Dat een dwingeland, die zyne Onderdaanen onder het juk van ellende en verdrukking laat zugten, voor eenen opftand beeve! Regenten, die zig eeniglyk beyveren ter bevordering van de rust en het welzyn des Volks, hebben niets dergelyks te vreezen. Zou het ten platten Lande zyn, alwaar overvloed en vryheid zouden heerschen; zou het in de Steden zyn, alwaar de eer, de nyverheid en de bezittingen door de wetten beschermd zouden worden; zou het daar zyn, dat miltzieke geesten zich eenen ahang zouden kunnen maaken? In geen en deele: zo het Ryk der Rechtvaardigheid niet bestendig zy is 'er niets bestendigs op aarde. En wanneer men al eens wilde beweeren, dat de enkele gril-

gheid des Volks beroertens zoude kunnen verwekken, zoude men echter moeten erkennen, dat dit kwaad minst van allen te vreezen is in eenen Staat, alwaar de Regeering en het Volk byna een en het zelfde lichaam uitmaakt. Welke reden zou het Volk toch ooit kunnen hebben, om zich gewelddadig te verzetten tegen Bestuurders, die het werk zyner handen zyn? Eene zoodanige onderstelling is ongerymd en tegenstrydig. Integendeel is een Volk, dat zyne waarde en rechten kent, dan eerst gedugt en gevaarlyk, wanneer de overheersching en onderdrukking, waartoe alle Aristocratie natuurlyk strekt, een hoogen trap bereikt. De ondervinding van vroegere en latere tyden staaft deeze waarheid ten vollen.

X. Noodzaaklykheid eener Grondwettige Herstelling, ter verbetering der Zeden en vermeerdering der Nyverheid.

Men bedriegt zich, wanneer men zich verbeeldt, dat de Grondwettige Herstelling niets meer zoude uitwerken, dan den Staat eene nieuwe sterkte byzetten, door eenen Volksinvloed op de Aanstelling der Regenten intevoeren! Het bestek ware nog onvolmaakt, indien het niet ten sterksten en eigenaartig geschikt ware ter verbetering der Zeden, en ter opwakking der oude Nationaale nyverheid. De ondervinding staaft, dat het Volk de beste beoordeeler der verdiensten is, en dat het, om de waardigsten tot zyne Regenten te verkiezen, een byzonder keurig gevoel bezit. Worden niet de verdiensten best aangemoedigd, wanneer, zo veel de menschlyke
zwak-

zwakheden gedoogen, de bedieningen, de eer-
 ampten, de waardigheden, alleen opgedraagen
 worden aan de zulken, die waardig gekeurd
 worden dezelve te bezitten? De deugd alleen den
 weg ter eere zynde, zal dan de naaryver, om ins-
 gelyks geëerd te worden, niet de sterkste spoor-
 slag weezen, om in deugdzaamheid toeteneemen?
 Wat zullen de aanzienlyksten in den lande,
 wanneer het hen gebeurt, dat zy alleen om
 hunne verdiensten verkooren worden, niet in
 luister toeneemen, daar die verkiezing dan een
 zeeker kenteeken is, dat zy in alles, zo per-
 foonlyke als toevallige voorrechten, boven hun-
 ne Medeburgen uitmunten. Zullen dan niet
 noodwendig altoos de deugden, naar evenredig-
 heid der eierzucht, vermeerderen? De menschen
 zyn altoos op achting en onderscheiding gesteld,
 Geboorte, listen en gunst zouden derhalven, in
 dit geval, niet toereikende zyn; en hoe on-
 eindig veel zouden de zeeden, in zulke omstan-
 digheden, moeten winnen?

Maar hoe zou de Nationale welvaart, vraagt
 men, hier door bevorderd worden? — In welk
 een beklaglyken toestand bevinden we ons, ten
 deezen opzichte! De Voorstanders van het Kei-
 zerlyk Systema ter opening van de *Schelde* heb-
 ben ter hunner verdediging bygebragt, het ge-
 heel verval der voorheen zoo bloeiënde Koop-
 steden van *Vlaanderen* en *Brabant*! Kunnen wy
 niet insgelyks verzekeren, dat een niet minder
 gevoelig en veel verschriklyker verval daadlyk de
 voornaamste Steden onzer Republiek ter neder-
 drukt? *Leyden*, weleer zoo volkryk, zoo ver-
 maard wegens zyne Manufactuuren en Koophan-
 del, word een geraamte gelyk; de huizen, ja

geheele ſtraaten zyn derwyze in verval, by gebrek van bewooners, dat, zoo men geen kragt- daadig middel hier tegen in 't werk ſtelt, het zeer waarſchynlyk is, dat eene Stad, van zulk eene uitgeſtrektheid en aanbelang, binnen weinig jaaren onvermogend zal zyn ter onderhou- ding van haare kaaiën en bruggen! De Dorpen om haar heen gelegen, voor deezen opgevuld met Fabrikeurs en Manufacturiers, zyn byna geheel verdweenen. Heeft het welër welvaarende *Haarlem* niet een dergelyk Lot ondergaan? Een aanmerklyk deel dier Stad is, door de ontvol- king, in tuinen verkeerd! Men hoort niet meer ſpreken van Koopvaardyvloten, die voor dee- zen door de Steeden *Hoorn* en *Enkhuizen* alleen in Zee gezonden werden! *Delft*, van ouds zoo zeer vermaard, zoo ryk door zyne Plateelbakke- ryen, Brouweryen en Weeveryen, *Alkmaar*, *Saandam* en andere plaatſen, zoo in *Noord- al Zuid-Holland*, zyn zedert eene halve eeuw, op eene doodlyke wyze, uitgeteerd! Elke dag neemt 'er de Volkrykheid en de nyverheid af: En dee- ze vermindering van welvaart is voor ons veel geduchter, veel ſchroomlyker, dan het verval, waarover onze Nabuuren, *Vlaanderen* en *Bra- band*, zich beklagen; om dat de vruchtbaarheid van hunnen grond altoos een gewis onderhoud aan hunne bewooners oplevert; daar inteegendeel onze Steeden, grootendeels onderhouden door de nyverheid en de Renteniërs, flechts een ontleend fonds tot beſtaan hebben, 't welk niet nalaat, van tyd tot tyd, ongevoelig afteneemen. 't Is dan van de uiterſte aangelegenheid, een hulp- middel tegen dit kwaad opteſpooren in een Land, het welk, buiten dit kunstbeſtaan, miſſchien
niet

niet het honderdste gedeelte zyner inwooneren voeden kan.

Verscheiden Letterkundige en Vaderlandsche Genootschappen hebben dit herstel alrede ten onderwerp hunner overweegingen gemaakt. Men heeft eereprijzen uitgelooft aan hen die, in deezē, de beste middelen ter verbetering zouden aan de hand geeven. Maar zoo lang men de Staatskundige Ontwerpen niet met de Huishoukunde veréénigt; zoo lang de eene niet gegrond word op de andere, en de Herstelling der Manufactuuren, de herleeving der Nyverheid niet gezogt word in eene Grondwettige Herstelling onzer Republiek; zoo lang zullen zoortgelyke ontwerpen de gewenschte uitwerking misfen, gelyk de ondervinding leert, datze die tot nog toe gemist hebben.

Men moet de nyverheid niet slechts aanmoedigen door eereprijzen, die alleenlyk een ras voorbygaand hulpmiddel opleeveren, en niet meer dan eene kortstondige poging opwekken; maar door zoodanig eene inrichting van zaaken vast te stellen, volgens welken die geenen, die by uitstekendheid in hun beroep uitmunten, verzeekerd zyn van eene geëvenreedigde belooning; en allen die geenen, welken gewichtige diensten aan den Staat beweezen hebben, op de bevordering tot eerampten kunnen staat maaken. De nyverheid wordtz inzonderheid verftikt door het drukkende gewicht der belastingen, die den handwerksman verpletteren. En welk ander hulpmiddel blyft 'er overig, om eene betere oeconomie, eene mindere geldverspilling en uitgaa-ven, en hier door, als een heuchelyk en natuurljk gevolg van dien, van zelve eene verligting van

van belastingen te weeg te brengen, dan zulk eene hervorming, welke braave en bekwaame Mannen het roer van Staat in handen stelt; Mannen, die genoeg beleid, kloekmoedigheid en eerlykheid bezitten, om de Natie te houden buiten die verderffelyke Oorlogen, die een schuld op haar gehoopt hebben, waaronder zy gekromd gaat? Als dan wordt de Regeering, door eene onwederstandelyke aandryving, gedrongen, om alle krachten in te spannen, ter bescherming en aanmoediging der onderscheidene bronnen van den algemeenen welvaart. Als dan neemt de Hooge Regeering het welzyn des ganschen Volks ernstig ter harte. De Uitrustingen, de Convoyen worden dan niet opgehouden; de Land- en Zeemagt niet werkeloos gelaaten; de bezittingen van den Burger niet aan roof en plundering blootgesteld. Alles, wat kan medewerken ter invoering of in standhouding van eenig nuttig ontwerp voor de Nationaale nyverheid, wordt dan begunstigd. Verzuimen, mislagen, verraaderyen kunnen dan niet meer onopgemerkt, ongestraft blyven. De Steden, die thans het beklagelyk schouwspel van ontvolking en verval vertoonen, zullen dan welhaast de heuchelyke uitwerkselen van deeze gesteltenis van zaaken ondervinden. Zo 'er al takken van buitenlandschen Koophandel zyn, welken wy by geene mogelykheid kunnen herwinnen, om dat wy ten deezen opzichten geduchte mededingers in andere Volkeren gekreegen hebben, is het ten minsten niet eene beweezene zaak, dat *Leyden*, *Haarlem* en veele andere plaatsen niet meer behoeven, dan het enkel vertier hunner Producten binnen 's Lands en in de
 Colo-

Coloniën, om zich uit haaren vervallenen staat weder op te heffen? Zoo draa eene aanzienlyke geboorte niet genoegzaam was, om op het kussen te geraaken, maar dat één door verdiensten verkregen Academische graad de jonge lieden gerechtigde, om naar eerampten te dingen, hoe zeer zouden als dan onze Hoogeschoolen niet bloeyen, die thans dagelyks meer en meer vervallen? — Wie zal dan, na een zoo overtuigend betoog, als waarvoor deeze soort van redeneering verbaar is, niet gereedelyk erkennen, dat de Grondwettige Herstelling waarlyk strekt, om het Land te doen bloeyen; dat alle de Ingezeetenen hoogelyk belang hebben, om tot dezelve toe te treden; en dat niemand anders een vyand van de Herstelling zyn kan, dan heerschtzigtige Aristocraaten, die hunne byzondere inzichten niet kunnen bereiken, dan door middel van Familie cabalen, of wel laaghartige Hovelingen, die hunnen rol niet kunnen speelen, dan onder het masker van eene soort van Alleenheerscher.

XI. Gevolgtrekkingen uit het bovenstaande, als Grondslagen der Hervorming, en juiste bepaaling van ieders rechten.

Onderzoek doende naar de geschikteste middelen, ter voorkoming zoo wel van zedelyke als Staatkundige gebreken, die den Staat den ondergang bedreigen, is 'er derhalven geen eenvoudiger en teffens krachtdaadiger middel hier toe uittedenken, dan de wederinvoering van den wettigen Volks-invloed op de aanstelling van zyne Regenten. Daar 'er nu aan de eene zyde geen verschil is over de uiterste noodzaaklykheid

heid der wederinvoering van zulk eenen invloed, is het aan den anderen kant ook hoogstnoodig, omtrent de daadelyke uitoeffening van dien voorzichtige en goede beschikkingen te maaken; — deels op dat de boven aangewezen voordeelen, uit dien invloed te verwagten, waarlyk verkreegen; — en anderdeels, alle nadeelige kuiperyen en verdere misbruiken, tot welke die invloed kwalyk ingericht zynde, aanleiding zou kunnen geeven, vermyd moogen worden.

Na alle de aangevoerde redenen, uit het algemeen welzyn der gezamenlyke Ingezeetenen, en het behoud van den geheelen Staat afgeleid, en ten einde niemand zich tegen deeze Grondwettige Herstelling zou kunnen verzetten, onder voorwendzel van onkundig van derzelver oogmerken en gevolgen te zyn, hebben wy dienschtig geoordeeld, aan deeze Vergadering de volgende *Articulen* voortestellen, en in deliberatie te geeven, om, ware het mogelyk ter naastvolgende Vergadering daaromtrent finaal te resolveeren; kunnende deeze Artykelen als punten van Vereeniging, en eene juiste bepaaling van elks Rechten worden aangemerkt.

I. *De Vryheid is een onvervreemdbaar recht, aan alle de Burgers van Nederlands Bondgenootschap toebehoorende. Geene magt op aarde, en zoo veel te minder eene ontleende [gedemandeerde of representatieve] magt, kan hen betwisten of beletten, van die Vryheid gebruik te maaken, wanneer zy zulks begeeren.*

II. *Deeze Vryheid zou eene bedrieglyke schaduw, een ydele klank weezen, en Nederlands Ingezeten zoudent gelyk zyn aan de Volken, die den wille-*
keu-

keurigsten Scepter eerbieden, indien zy niet bestond in het recht, om geregeerd te worden, volgens die wetten, waaraan de Burgers zelyen hunne toestemming gegeeven hebben, 't zy in eigene Perzoon, of door hunne *Vertegenwoordigers*.

III. Deze *Vertegenwoordigers* (ten einde niet in de verzoeking te vallen, om misbruik van hunne magt te maaken, maar bestendig het vertrouwen des Volks te behouden,) moeten niet onafhanklyk zyn van hen, welken zy vertegenwoordigen; en hunne aanstelling door het Volk, volgens een vast en geregeld Plan, is het geschiktste middel, om deeze onafhanklykheid voor te komen.

IV. De herkryging van dit dierbaar recht moet hierin bestaan, dat het Volk, zo al niet de jaarlyksch afgaande Burgemeesteren, Scheepenen en permanente Raaden onmiddelyk aanstelle, ten minsten die eerste benoeming maake, waaruit de geheele Raad als dan de daadelyke verkiezing doe; aangezien de Regeerings-Collegiën, anderzins, eene Aristocratie uitmaaken, die ten opzichten van haare Leden willekeurig, ten opzichte des Volks onderdrukkend, en, uit hoofde dat hunne belangen van die des Volks onderscheiden zyn, aan hun gezag dien vereischten klem niet kunnen byzetten, de welvaart des Lands niet met dien nadruk kunnen behartigen, die men natuurlyk te wachten heeft by eene heilzame eensgezindheid en samenstemming tusfen het Volk en zyne *Vertegenwoordigers*.

V. Hoewel de weezenlyke Souvereiniteit by het Volk berust, zoo zal echter, aangezien de ondervinding geleerd heeft, dat het Volk de publyke zaaken niet in eigen persoon kan bestuuren, zonder dat daaruit de gevaarlykste misbruiken voortvloeyen, het Regeerings-bestuur onherroepelyk gelaaten worden aan
de

de onderscheidene Collegien en Departementen van Staat. Dan, daar het Volk geen afstand kan doen van het recht, om zyn invloed op de Regeering te oeffenen, en dezelve voor te lichten door Memorien, Adresfen en Requesten; daar dit belangryk recht niet van weezentlyk nut kan zyn, dan wanneer het Volk behoorlyk verlicht en kundig is; en het Volk niet verlicht en onderricht kan worden, dan wanneer men vryelyk mag spreken en fchryven, zoo zal dit recht van vry spreken en fchryven onfchendbaar gehandhaafd worden, als een der voornaamfte grondflagen onzer vrye Conftitutie, die nimmer beperkt, maar waarvan het daadelyk misbruik telkens langs den weg van ordinaire Juftitie gecorrigeerd kan worden.

VI. Op alle plaatsen, alwaar de meerderheid der Regenten deeze Conftitutionee'le Herftelling begunftigt, zal het aanblyven der zulken, die werkelyk op het kuffen zitten, niet afhangen van de willekeur des Volks; en, hoedanig hunne polityke gevoelens ook mogen geweest zyn, of nog zyn, zullen zy hunne waardigheeden blyven behouden; ten zy in het geval, dat zy een Ampt mogten bekleden, regelrecht ftrydig tegen den uitdrukkelyken inhoud eener Ordonnantie; of wel twee Ampten teffens, die uit hunnen aart niet door een en dezelfde perfoon bekleed kunnen worden.

VII. In het geval, dat de Regeering de hand wilde leenen en haare ftem geeven aan het heilzaam ontwerp, waarby aan het Volk de benoeming zynér Verteenwoordigers zal worden toegekend, zal het Volk verpligt zyn te berusten in hen, die het zal verkooren hebben; en een volkomen vertrouwen in hen te ftellen, in het beftuuren der Regeeringszaaken. Het Volk, als dan alleen aan zich zelve moetende wyten, indien het geene goede keuze gedaan mogt hebben,

en bovendien by nieuwe aanstellingen ter vervulling van open plaatsen zoo der Raaden als der jaarlyks afgaande Burgemeesters, zoodanig een fout ongevoelig en zonder opschudding kunnende verbeteren.

VIII. Ter bekooming van vrye Burger-Krygsraaden zullen alle de Officieren der Schutteryeen eeniglyk door de Schutters van hun Corps verkooren worden, zoodanig dat de onderhoorige Schutters altoos eenen billyken en nuttigen invloed op hunne Officieren behouden; en op zulke plaatsen, daar het gebruik of de Reglementen die posten aan de Regeerings-Leden ontzeggen, zal men deeze heilzame schikking zorgvuldig handhaaven.

IX. Ten einde de voornaamste Burgers aantemoe-digen, om zich in de gewapende Burgercorpsen te begeeven; en om den Candidaaten, ter Regeering geschikt, gelegenheid te bezorgen, hunne Burgers meer van naby te leeren kennen, zal niemand tot eenige bediening in de Regeering verheven worden, die niet een zekeren bepaalden tyd aan de Militaire Exercitien in een Burgercorps of Schutterye heeft deel genoomen.

X. Men zal, ter verzekering van het aanzien der Regenten, en om het Volk een waarborg te verschaffen wegens derzelve eerlykheid in het bestuur der geldmiddelen, Burger-Gecommitteerden aanstellen, welker voornaamste post zal zyn een waakend oog te houden op de handhaving der Rechten en Privilegiën; om order te stellen in 't stuk der Nominatien; om uit naam der Burgery Requesten te presenteren, en inzonderheid om, op vast gestelde tyden, onderzoek te doen naar het bestuur der Geldmiddelen, het zy door het nazien der reekeningen, het zy door het voorstellen van ontwerpen van bezuiniging; als mede, om met de Regeering te raadpleegen, wan-

meer; er eene nieuwe belasting ingevoerd moest worden, of wanneer men eenige aankoop wilde doen, of een of ander Etablisfement oprigten op kosten van het algemeen, of wel eene of andere van deszelfs bezittingen wilde verpanden, vervreemden of verkoopen.

XI. Ter betere bestuuring der Geldmiddelen zal'er jaarlyks in iedere plaats, in deeze Provincie, als ook van de Generaliteits Kasfe, behoorlyke reekening en verantwoording van ontvangst en uitgaaf gedaan worden; op zoodaanige wyze, alsdan te beraamen, dat het publycq Crediet daarby niet kome te lyden.

XII. De Burger-Gecommitteerdens, of wel eene andere byzondere Commissie, naar dat men zulks best zal oordeelen, overeenkomstig de byzondere inrichting van iedere plaats, zullen gemachtigd worden ter onderzoek van alles, wat de belangen, de onderhouding en de aanmoediging van den Koophandel, en de Manufactuuren betreft; insgelyks het recht hebbende, en verplicht zullende zyn, om alle de ontwerpen, hier toe betreklyk, te onderzoeken, die voortstellen en te ondersteunen by de Regeering, ingevalle zulks noodig zal bevonden worden.

XIII. 't Zal ook goed, nuttig en heilzaam zyn, dat alle de Leden van zoodanig een Collegie van Burger-Gecommitteerden niet op eenmaal veranderen, maar dat ter invoering en onderhouding van een geest van orde, zo wel als van de noodwendige kundigheden, zy gedeeltelyk, het zy met een vierde, een derde, of de helft, 's jaarlyks zullen afgaan, volgens de gelegenheden van tyden en plaatsen.

XIV. En daar de Republiek zekerlyk zeer groote onkosten te maaken heeft, zoo in het onderhoud van dyken, wegen, sluizen en bruggen, als vooral in het in stand houden eener aanzienlyke Zeemagt, kan men den aandagt niet te veel bepaalen op een ontwerp
van

van Oeconomie en Spaarzaamheid; het Volk derhalven behoort het recht te hebben, om, of zelve of door zyne Gecommitteerden, alle te bezwaarende of onnutte bedieningen of gebruiken, onder billyke schade loosstelling, te veranderen, af te schaffen, of te verminderen.

XV. Vermits men, in het tegenwoordig stelzel van Europa, den krygsgeest niet te veel kan inboezemen, en ook alle Classen van Ingezetenen in de Burger-Corpsen worden toegelaaten, zoo behooren overal de benoemers tot Regeerings-ampten uit den boezem der gezegde Corpsen voorttekomen, uitgezonderd in die plaatzen, waar de Gilden in het daadlyk bezit van dat recht zyn.

XVI. Om echter, in het recht van Stemming, voortekoomen, dat de Stemmers niet in de verzoeking vallen, ten minste, zoo weinig mooglyk daar voor vatbaar gemaakt worden, om hunne Stem te verkoopen, zal hy, die recht tot stemmen heeft, eene zekere gegoedheid moeten hebben, overdénkomstig den rykdom en de Volkrykheid van de plaats, waar hy dat recht oeffent.

XVII. In zulke plaatzen, alwaar men, om alle onregeligheden en kuiperyen voortekomen, verkoos, dat de gezamenlyke Stemgeregtigden de benoeming afstonden aan eenige Kiezers, voor elk byzonder geval alleen bepaaldelyk te benoemen, zoude men meerdere vereischters van bevoegdheid kunnen vaststellen, ten opzichten van die Kiezers, als wel ten opzichten van enkele Stemgeervers.

XVIII. Aangezien de kleine amten en officien, die heden zoo dikwyls de jalouzie en den nyd voedzel verschaffen, onéindig veel kunnen toebrengen ter opwekking van den naaryver en der goede Zeden, zal het eene heilzaame inrichting zyn, om die te doen geeven aan zulke Burgers, welken of van 't geluk niet bedeed zyn, of door een voorbeeldig deugdzaam gedrag, zich boven anderen onderscheiden, of aan de zulken, die zich in den Land- of Zeedienst wel gekweeten hebben, en daarvan schriftlyke getuigenis kunnen vertoonen; en dat, daar de verdiensten gelyk staan, de Inboorelingen den Freemdelingen worden voorgetrokken.

XIX. Daar het ongetwyffeld het belang van den Staat is, zich, met de minstmooglyke kosten, in een goeden staat van tegenweer te bevinden, en het niet minder het belang der Burgerlykè Vryheid is, deeze Verdediging in haar zelve, onafhanklyk van anderen, te bezitten; zo behoort, uit dien hoofde, en in gevolgè de grondwet der Unie van Utrecht, overal het Burgerlyk Krygsweezen aangemoedigd en tot de bereikbaarste volkomenheid gebragt te worden, ten einde, in hachlyke omstandigheden, de Bürgerkrygsmagt de Militie van den Staat krachtdaadig kunne ondersteunen tegen buitenlandsche Vyanden, en zich tegen die Militie kunne verzetten, wanneer zy een werktuig wierd in de hand van hinnelandsche dwingelanden!

XX. Om dit dubbel oogmerk te bereiken, zal men elk Burger-Corps of wel elk Genootschap, voor zoo verre het geheel, of gedeeltlyk, (naamlyk eenige Leden van het zelve,) niet waare ingelyfd in een Bürger Compagnie, even eens, gelyk in de Staaten van Noord-America in trein gebragt is, in drie Clasfen verdeelen, door het lot te bepaalen, en waarvan de Leden, ingeval van noodzaaklykheid, verplicht zouden zyn, op hunne beurt volgens de lyst, uittrekken, het zy in persoon, of wel dat zy een ander in hunne plaats beschikten.

NB. Daar een Plan van zo veel gewicht en uitgebreidheid noodwendig eene ryke stoffe van bedenkingen en aanmerkingen moet opleeveren, zoo worden alle onze Medeburgenen, die daarömtrent iets nuttigs hebben voor te dragen, en geene medebenoemers van Gedeputeerden tot de Provinciaale Vergadering zyn, vriendelyk verzogt, zoo spoedig mogelyk hunne bedenkingen toe te zenden aan de Commissie, welke met deeze uitgave is gelastigd geworden, onder het adres van den Heere W Y B O F Y N J E, Art. Lib. Mag. & Philos. Doctor te Delft.

* *

*

